

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СРПСКИ НАРОД

СПРЕГА ИЗДАЈНИКА

Винстон Черчил и генерал Симоновић нашли су се на заједничкој линији издаја. Иако је Симоновић неупоредиво испод Черчила он је имао черчилевске амбиције да влада у Југославији и да ствара догађаје. Понет том манијакском сујетом он је извршио пуч и кроз пуч упропастио Југославију. Када није могао да учини нешто добро и корисно он је учинио зло и то, по свему изгледа, потакнут и плаћен од болшевика.

Винстон Черчил и Душан Симоновић два су морална лика старог света, који ће у огњу овога рата бити уништени. На њиховим личним примерима најбоље се може показати колико људи тогу и упропашћују своје карактере кад се предају у руке тамним међународним силама, које после млате са њима као буре са морским таласима.

Кога су издали они? Черчил је издао себе, своју животну идеју и Британску империју и удостојио се нечасног назива «ликвидатор Британске империје». Под старе дане, када човек треба да сабира духовне плодове свога живота, Черчил се нашао у положају да негира све оно што је писао и зашто се борио. Некад одличан и одлучан антикомунистички идеолог, Черчил је постао обична потркуша болшевизма, који све више поткопава енглески поредак на острвима, а да се о доминанима и не говори.

Генерал Симоновић је издао свога Краља и заверио се против њега: он је издао и своју војничку заклетву и у овим одлучним моментима борбе за национално биће определио се за Стаљина и Тита, који је физички циљ болшевизма према српском народу. Овај несавесни и неродољубиви човек, који је тако радо правно позу и волео да изазива утисак, лакомислено је прешао преко свих језивих патњи српскога народа које су последница болшевизма и дивљег злочинства Титових банди.

Шта би ова два издајника могли донети и дати новој Савршено ништа. Они су обадва оличење онога старог света, ружног и одвратног, из кога је израстао хаос наших дана и деструктивизам који у разним облицима и на разне начине погађа данас род људски. Ова два човека изразит су пример како се људи могу предати и продати. Јер оно што данас ради генерал Симоновић ради за паре. Више је него сигурно да је његов последњи говор био не само званично скривен од стране Черчила и Стаљина, него и добро плаћен. Симоновић се, без обзира на интересе земље и народа, потпуно предао у руке сатанске спреге капитализма и болшевизма и служи им данас као неотпорно средство за постигнуће онога што они желе.

Черчил је због тешког положаја Британске империје и због

тога што је инструмент јеврејске политике постао скоро смешна фигура у коју нико трезвен и реалан не може више да верује. Он је типичан пример како један државник великих претензија и солидних квалитета може да изневери себе и интересе земље којој стоји на челу онда када је масон вишег степена.

Јер трезвено разматрање положаја у коме се данас налази Британска империја посведочава, да њен интерес није био улажење у овај рат. Черчил је, и поред свега тога, увукао у рат да би да нас себе демантовао на разне начине. Поред губљења личног, моралног и политичког престижа он је својим изјавама о полским границама осрамотио и Енглеску, јер је опореклао оно што сав свет зна да је енглеска влада гарантовала, — полске државне границе.

Као пришипетља у удварању Симоновића и Черчила маршалу Титу а преко њега Стаљину, појавио се на сцени и Черчилов син капетан Рандолф. Енглеске радиостанице пре неки дан су као нарочито интересантну вест објавиле да се капетан Рандолф Черчил, кога је отац припремао за министра пропаганде, ступио у

Титов штаб овакако зато да би још више појачао пријатељске везе између Черчила и Тита. Пошто је данас у Енглеској модерно улагивање болшевицима Черчил није оклевао да свога сина пошаље тамо где се врше крвава разрачунавања Титових доглавника. У моменту када у Титовој околини гад ждере гада Рандолф Черчил ће имати могућности да види прави лик болшевизма и праву физиономију «ослободилаца» којима енглеска штампа ових дана пише славопојке. Када се врати кући, јер је он овде само на викенду а не због борбе, он ће имати шта да прича и говори енглеској јавности. Он ће несумњиво покушати да своју будућу каријеру и личне перспективе.

То је циљ његовог доласка у Титов штаб, а не нешто друго од чега би зависило темпо партизанске акције, која ће све више долазити у шкрипац.

Пред нама је чудна спрега издајника, људи бедних, одвратних и достојних презира. Пред нама је спрега у којој се не зна ко кога издаје. Сви се изгледа издају међусобно.

«С.—Н.»

ЗБУЊЕНОСТ

У енглеској јавности и међу трезвенијим политичким људима примећује се, у последње време, све већа збуњеност. Черчилов говор, који је био пун песимизма и мрачних перспектива, унео је доста неспокојства у оне кругове који су веровали званичној енглеској пропаганди о брзом и доста лакој свршетку рата. Черчил је, међутим, рекао да је неизвесно када ће се свршити рат и да, у сваком случају, претстоје још велике тешкоће и искушења.

Черчилова разлагања поткрепљује и министар Идн, а још више од Идна врло ефикасна немачка бомбардовања Лондона. Све је то учинило да се постављају све чешћа питања о стварном положају Енглеске у овоме рату и траже објашњења: зашто је Енглеска политички потиснута на свим плановима.

Као главна тема разговора у Доњем дому и у јавности поново је Атлантска повеља, која представља званично формулисање енглеских ратних циљева, а од које се одступило у свим правцима. То одступање дошло је нарочито под јаким притиском Совјета тако да се „Опсервер“ са приличним негодовањем пита зашто је то тако и одговара: „Ми смо то учинили и чинимо јер смо знали и знамо да један трајни мир не може бити остварен на принципу принуђених територијалних промена (овде се

мисли на доношење Атлантске повеље). Ако сада отступимо од овога принципа ми то не чинимо зато што смо у супротно убеђени. Ми то чинимо из поштовања према руским територијалним захтевима према Пољској и због пољских захтева оштећења на западној страни иако без икаквог помињања плебисцита или консултовања јавног мишљења у конкретном случају.“

У овом формулисању налази се срж енглеске збуњености: јесте, говори се у Енглеској, ми смо донели Атлантску повељу да би њом посведочили своја демократска схватања и тежње, али данас под силом околности морамо да отступимо од ње иако нам то није ни право ни корисно. То отступање од принципа Атлантске повеље тешко погађа и оно мало морала и престижа, који је имала Енглеска у свету од почетка овога рата.

Писац чланка у „Опсерверу“ је тога свестан када каже: „Атлантска повеља била је једино званично формулисање принципа због којих се налазимо у рату. Ако се ми одвојимо од њих, онда делимо политику од принципа... Један део наше моћи био је увек морална моћ, чврсто држање принципа, што је друге народе, нарочито мале нације у Европи, чинило нашим природним савезницима.“

(Наставак на 2-ој страни)

НОВИ ШАЈЛОЦИ

Литру европског меса, грми пред Доњим домом енглески премијер Черчил. Литру српског меса, чује се рефрен на Лондонском радиу бившег генерала југословенске војске Душана Симоновића. Литру меса, пева у хору болшевичка руља из Москве, док се стари шајлок Стаљин сатански искезио од задовољства и тапшајући крвавим целатским рукама довикује им: тако децо моја, ми смо ту!

Литру бела меса, финог и култивисаног, европских жена и нејачи, то је цена да би варварске хорде на Источном фронту и даље крвариле за рачун англо саксонских плутократа. Литру меса, тражи највећи садиста XX века, Черчил. Литру меса, тражи сифилистичар помућеног мозга и истрошених нерава, српског порекла...

Шта је период Хуна и Авара према овој гонили удружених разбојника, које је у своје време овековечио Шекспир. Шта је историја рећи после сто година о овом раздобљу у коме су дошли до изражаја животињски инстинкти људи, који су једно време претстављали „златни“ век напретка и људске цивилизације. Европа је у смртној опасности да буде опљачкана до голе душе и сатрвена у популацији до последњег човека, од удружених разбојника са Истока и Запада! Два полусвета укљештили су између себе стародревну Европу, колевку културе и цивилизације, да је опљачкају и униште попут друмских разбојника.

Јадна демократија на какав си подао начин открила своју трулеж Ми би живели још у обмани да су демократска начела створила политичку етику изражену у принципима демократског јеванђеља „Права Човека“, да није било овога рата, у коме је откривена сва црвоточина лажних апостола. Кад данас слушамо носоце тих високо моралних начела како хушкају гангстерске хорде на уништење европских вароши и убијање цивилног становништва, нама се смучи при помисли да смо се и сами дуго брљали у тој моралној каљузи.

Шта чекате браћо Срби! Зар нисте чули очајни позив оног манијака из Лондона, Душана Симоновића који вас зове у болшевички рај под окриљем „ослободилачке“ војске југословенског мвршала Тита? Пошто вам је отфикарио пола литре српског меса 27 марта 1941 године, ево где тражи још оно друго пола литре, да би намирио рачун својим болшевичким господарима. Да би примио исте својих господара, потребно је браћо Срби, да унижемо још хиљаде гробова наше деце, јер би иначе умро од глади Душан Симоновић у Лондону. Шта се њега тичу српска згаришта, шта животи невиних домаћина, треба болшевизирати Србију, да би успео Душан Симоновић и задовољио своју амбицију, јер он још верује, да за нас нешто значи.

Удружени модерни шајлоци наплаћују друмарину за улазак

у болшевички рај, подмирујући европским месом своје личне рачуне. Као скакавци кад навале у плодне крајеве и остављају за собом пустош, тако и ови мародери људског рода, остављају за собом згаришта, глад, заразу и гробове. Душан Симоновић гробар српског народа имао је пред собом параван младог југословенског Краља, кад је 27 марта гурнуо Југославију у рат по наредби из Москве и Лондона. Данас му ништа не смета, да се обрне противу тог истог Краља и његове владе, да би удовољно својим господарима, за чији је рачун веру праотаца променио и постао најновији болшевик.

Европа ће се вероватно побринути за своју сопствену кожу и одговорити на ове провокације Лондонских јатака из Москве. То је њена ствар, али је наше да размислимо шта ћемо радити са оваким и сличним одродима који систематски раде на уништењу нашег народа. Ми смо свесни да на српском тлу нема ни пса који би још пошао за Душаном Симоновићем, толико је по злу познат нашем народу, за то нас он и његова бабешгава више не интересују. Али ми имамо мушки да одговоримо на остале жеље шајлока из Лондона и Москве у заједници са културним земљама Европе. То ћемо најбоље учинити сабијањем својих редова у јединствен фронт и давањем заједничког отпора болшевичким буључима у српским крајевима.

Да би у том подухвату потпуно успели, нема нико права међу нама, па ма ко то био, да квари српску слогу, српска прегнућа и да омета једини наш спас у јуначком хрвању са комунистичком аждајом. Тек тада, када она буде у борби оборена и задовољена, Србија и српски народ биће спасени зле судбине, коју су још припремили ови модерни шајлоци. Сазнање о заједничкој опасности, нека нас једном освети да не чинимо којекакве глупости правећи свом народу медвеђе услуге, него нека нас здружи поново у чврсте фаланге како би наш отпор био јачи и успешнији. Ко то ни данас не схвата, тај не може бити добар Србин, тај није пријатељ своје земље, тај није и не може бити патриота.

Саобразимо своје поступке узвишеном циљу заједничке одбране од болшевичке опасности коју нам намештају удружени шајлоци и покажимо целом свету, да је српско месо скупно за крвави пир сладострасника који припрема најновији болшевик српског народа Душан Симоновић. За Србију и српски народ, за његову срећнију будућност, положићемо животе своје и своје деце, али за комунистички рај не дамо ни измет нашег домаћинства. То требају да једном схвате удружени модерни шајлоци — трговци европског меса и да бар нас оставе на миру. Али то исто нека схвате и она наша заведена браћа која поново падају у грешку да за туђу рачун ваде кестење из ватре.

Б. Б. Н.

НАД ОДРОМ АТЛАНТСКЕ КАРТЕ

Дописник Дејла Мела из Америке пише да се Енглези морају припремити на веома оштру антибританску кампању. У тој кампањи биће говора о потреби да се Бермудска острва дефинитивно задуже у поседу САД, дакле да се коначно одузму Енглезима. Да би се овај захтев могао лакше протурити кроз престојешу америчко-британску дискусију, Американци намеравају да оштро нападну Енглезе зашто не напредују у Бурми и зашто не помажу Сједињене Америчке Државе у Тихом океану.

Дакле, опет је на помолу једна велика своја између „браће“.

Вероватно ће Енглези, и поред све своје хладнокрвности одговорити прилично оштро, јер су они бесни на Американце који су својом детињастом политиком створили немогућу ситуацију у областима које су важне за Британију.

Посредовањем Американаца Вишински је добио могућност да се тако комотно ођеба у Алжиру, да је довео у ту земљу око 4000 совјетских агената. Стотине агената мотају се и у Јужној Италији и стварају такав неред, који кочи све политичке планове Лондона.

Ова болшевиџација извесних области Медитерана утиче на држање Турске. Констатовано је да се у последње време Турска знатно удалила од свог старог пријатељског става према коалицијата. Своје страховање пред појачањем совјетског утицаја у случају даљих пријатељских преговарања са Британо-американцима утиче на став Турске. Али Турци као вешти политичари прикривају тај страх и објашњавају своје хлађење према коалицији тиме што турска земља није довољно наоружана.

Они говоре да Турска не би могла да издржи, да се одбрани од ваздушних напада, ако би се умешала у рат. Турска преко свог преобирог званично изјављује да је Енглеска испоручила Турској само 6% обећаног ратног материјала.

Ово смањење британоамеричког утицаја на Југу је од такве важности, да не може бити ком пензирано никаквим политичким догађајима или политичким покушајима на северу. У центру пажње у току претходне недеље било је оно што се дешавало на Истоку. А то је стварање комунистичке пољске владе у Москви, која је узела за себе назив „национални одбор“. Тај национални одбор је почео своју делатност јединим антинационалним актом: признао је за источну границу будуће Пољске Керзонову линију, тј. такву границу, која оставља ван Пољске велики пољски културни центар Лавов.

На крају крајева ово признање линије Керзона од стране самозване пољске комунистичке владе, ова сагласност Стаљина на Керзонову линију (под условом да ће цела Пољска бити совјетизована) и ова британска предусретљивост према совјетском нацрту пољске границе дуж Керзонове линије представљају политичку комбинацију другог реда. Али ова комбинација другог реда изазива једну комбинацију првог реда. А то је да будућа Пољска, какву је замишљају Енглези и Совјети, треба да добије на западу компензацију за оне територије које би изгубила на истоку. То значи да би се Пољацима доделило низ изричито немачких земља. Ово је отступање од принципа Атлантске повеље.

Атлантску карту никад нисмо сматрали за документ од трајне вредности. Ни за документ од кратке политичке вредности.

У њој смо видели само један пропагандни маневар. Али Енглези су до сада глумили своје усхићење према тим „високим начелима“, која су изражена у тој карти. А сада најозбиљнији енглески листови констатују да је Британија морала отступити од оних начела „ради којих води рат“.

Ово покајничко признање енглеска штампа пропраћује једним прилично конфузним изјављивањем: Британија не може да се такмичи у снази са Совјетском Унијом и са Сједињеним Америчким Државама.

Ово констатују озбиљни британски политички стручњаци. Мање озбиљни покушавају да умире Енглезе разним глупостима. Један енглески лист је ових дана писао отприлике овако: „Без обзира да ли ће источна граница Совјетске Уније бити на Висли, или на Олри, или на обали Кенала, власт над Европом биће подељена између Лондона и Москве.“

На то би се могла одговорити да би власт над Енглеском била у рукама Москве ако би се совјетска граница помакла до Калеа. Али у овој смешној тврдњи енглеског листа има нешто озбиљно: Енглези и даље сањају о власти над Европом, не водећи рачуна о оној пароли која сада одушевљава све европске народе, а која гласи: „Европа Европљанима.“

МЕС.

...Оборен сам изнад Алпа. Нисам могао да се одбраним. Исвише много немачких ловаца. Ваздух је пун проклетој стени. Са преломљеном ногом не могу доле. Луди снег. Немам шта да једем. Морам полако да се смрзнем. Мислим на Лили. Долази трећа ноћ...
Ту цедулицу нашао је немачки одред за спасавање у целу једног од америчких пилота који су се присилно спустили на алпске глечере и стене.

Трагична је судбина ових стотину људи од којих је већи део већ приликом долета са земљом, или боље речено са ледом, добио такве повреде да је морао или на месту умрети, или за кратко време заспати вечитим сном у том царству леда. Свега 114 авијатичара могли су да дају сигнале, тражећи помоћ. Свега 11 њих било је спасено, захваљујући невероватном пожртвовању немачких алпских стрелана и мештана, који су пошли у брда у која никад не иде човек за време зимских бура.

Ова трагедија изнад Алпа је најбољи доказ јачине немачке одбране. Доказ се састоји не само у томе што ни изненадни напад Британоамериканаца преко Алпа није имао успеха, већ је био осујећен од стране немачких ловаца, него је доказ зато што су Британоамериканци морали да покушају да нападну тим правцем, јер на другим тачкама „нормалним“ правцима немачка одбрана је неодољива.

Када у току шест дана Немци обарају преко 600 четворомоторних авиона, и још извезао број пратећих ловачких авиона, онда је то доказ да је Немачка успе-

ла да организује отпор против аеро-терора. Ово делује утолико фрапантније на светску јавност, а нарочито на Енглезе, што Енглеска није умела да организује заштиту против немачких ваздушних напада, који следују као одговор на британоамерички терор.

Приликом последњих страшних напада на Лондон, немачке формације имале су губитак који није био већи од 1%. Код Британоамериканаца губици су се попели на 20%, а једанпут — скоро на 50%. Под таквим условима тврдоглаво Черчил намењава да настави ратовање у ваздуху. Немци су за даље операције припремили нова чуда технике, о којима већ пишу британоамерички листови, а о којима је говорио и Черчил, сматрајући да ће Немачка употребити чак и авионе без пилота. Не можемо знати каква ће бити употребљена средства од стране Немачке, али знамо да је већ употребљена „дебела Ема“. Кажу: то је буре са неким зетинином који има још веће запаљиво дејство од фосфора. Енглези добијају заслужени одговор.

Авијација, падобранци — то је сада модерно. Чак и син Черчила Рендолф постао је падобранец, па се спустио код Тита, где треба да врши улогу официра за везу. Кад је стари Винстон натерао свог сина, који је кроз пео рат седео у луксузним апартманима великих штабова, да иде у лутајући штаб Тита и да се изложи и опасностима, и примитивним животним приликама, — онда је то врхунац предусретљивости према једном бандиту. Бандит је потребан Черчилу, јер

што више има ларме око Тита, тим ће се мање расправљати о најнезгоднијој теми за Черчила: о другом фронту.

Генерална проба другог фронта код Негуна остаје и даље једна тешка бржа за Британоамериканце. Код Касина Американци су већ исцрпљени, па су тражили од Енглеза да их смене. Енглези су то учинили на енглески начин: послали су Индусе.

Черчил тврди да невреме омета операције у Италији. Ово је најглупљи изговор, када се зна да стопут јаче невреме не смета операцијама на Источном фронту. На том фронту је сада дошао крај зиме. Са зимском офанзивом је свршено. Долази, а понегде је већ дошло, топлење снега, и армије су већ заглабиле у блату.

Већ можемо да направимо први биланс овогодишње зимске офанзиве. Совјети су напредовали од Лењинграда до Нарве и Луге, од Житомира до Луцка и задобили мало терена код Кривог Рога и Никопоља. То је све. А упропастили су целу ту таквану зимску војску, коју су с таквом мукоту припремали.

Величина совјетских губитака види се по томе, што су у току последњих недеља Совјети морали да обуставе своје нападе великих размера и да се ограниче на мале ударе на више места.

Совјетска зимска офанзива није имала поколебала немачку снагу. Харолд Кинг пише јуче из Москве: „Уз сваки немачки корак у повлачењу повећава се отпорна снага немачке војске.“

Исту констатацију морали су да учине и Американци. Њихова офанзива је погинула застала у области Гвинеје и на Новој Померанији. Дакле, систем напада познат под именом „острво по острво“ је пао на испиту. Други нападни правац преко Каолинских и Маршалских острва такође није дао Американцима никаквих преимућстава. Маневри њихове флоте имали су као резултат поновне губитке у носачима авиона и тешким војним јединицама, а нису могли да натерају главнину јапанске морнарице да изађе из свог тајанственог става ишчекивања.

На бурманској граници Енглези су доживели један тежак пораз, изгубивши читаву једну дивизију. Као контра-маневар, али не у тактици, већ у пропаганди, они су сада објавили „највећу победу“ код Аракана. Али ни поред бескрајне лажљивости своје пропаганде нису смели да изуме више од 1.500 убијених Јапанаца. Кад се боре две империје, онда је безначајна борба у којој погине 1.500 војника. А питање је да ли су они уопште погинули. Међутим, губитак 20.000 Енглеза и Индуса који су припадали седмој дивизији, а која је сатрвена ових дана, је неспорна чињеница.

И на бурманском фронту Енглези немају среће. Кажу да у рату не постоји луда срећа. Срећу има вештији. Зато ће ратна срећа, а и коначна победа, бити на страни Тројног пакта.

М. Војновић

РУЗВЕЛТ ХАЗАРДЕР

Да сте пре уласка Америке у рат тражили разлоге за ступање Америке на ратну позорницу не бисте их могли наћи.

Никакав интерес, никаква ствар на потреба није диктовала Америци да прелази преко два океана. Па зашто је онда Америка заметала кавгу?

То се питање могло поставити и за време прошлог светског рата. Никакав интерес, никаква невоља, никаква потреба да освоји нове земље није налагала Америци да дође у Европу и узме учешћа у крвавом окршају.

Па зашто је онда Америка учествовала у прошлом и зашто учествује у садашњем рату?

Ето једног великог проблема за социолозију, и то је највећи проблем данашњег рата.

Решење тога проблема треба тражити у менталитету америчког народа.

Оно што се зове национална охолост, то је код америчког народа развијено до пароксизма. Посматрачи су још давно учили да ни у шта Американци не верује тако фанатично као у Америку, у њену моћ и њену будућност. Ниједан народ није тако убеђен у сопствену вредност и у своју супериорност према другим народима као амерички народ.

Америка је арбитар света, — тако мисли Американци. — и ништа у свету не сме бити што би било мимо вољу Америке.

Кад је избио сукоб између Јапана и Кине, симпатије Америке биле су на страни Кине. Али то нису биле платонске симпатије: Америка је помагала Кину тако активно и све више да је Јапан најзад био принуђен да Америци објави рат.

Кад је избио рат у Европи,

Америка је помагала Енглеску и Француску, а после слома Француске наставила је да помаже Енглеску, тако да је и Немачка била принуђена да Америци објави рат.

Збуњеност

(Наставак са 1-ве стране)

Сада се истопио и тај остатак енглеског угледа. Енглеска се данас налази у врло незгодном положају и са моралне, и са политичке и са војничке тачке гледишта. У заједници такзованих уједињених народа, уствари у савезу са Америком и Совјетском Унијом она је и бројно и по снази оружја најслабији партнер.

Зато се у енглеској штампи истиче да се Енглеска ни физички ни бројно не може такмичити са Совјетском Унијом и са Америком. Она је на томе плану потпуно превазилазе, а она сама потпуно скине са принципа и метода своје политике и да се целом свету прикаже у наготи свог себиличног и бескрупулозног политичког пословања.

Уз то још болшевијачка пропаганда плански разара унутарњу отпорност Енглеске објављује искоришћавајући савез, који постоји између Енглеске и Совјета.

У Енглеској влада забринутост. Проузрокована је стицајем политичких и привредних прилика и интересантна као сиптом онога што може доћи.

Тако је сад Америка у рату с двома најорганизованијим народима на свету. Она је тако постављена пред највећи војнички задатак пред којим може бити једна земља.

Истина, она није сама: с њоме је био англосаксонски свет, с њоме су Кинези Чанг-Кај-Шека, с њоме су болшевици: али цела та коалиција није у стању да победи Јапан и Немачку.

Да рат убрза, Америка је сад принуђена да предузме највећи, најтежи, најкрвавији подухват овога рата — инвазију Западне Европе.

Да ли ће тај задатак моћи извести и како ће се то свршити, видећемо.

Овај рат, то је највише амерички рат. Без одобрења Америке он не би могао бити почет, без помоћи Америке он се не би могао наставити.

Стога је Рузвелтова одговорност овога рата.

Рузвелтова игра то је игра ва банк.

Међу свима политичарима нашег времена Рузвелт је највећи хазардер.

Да ли је он свестан тога?

Крста Цицварић

СРПСКИ НАРОД

ГЛАВНИ УРЕДНИК, одговоран за садржину листа: Велибор Јонић.

ВЛАСНИК: Мих. Станковић из Београда.

РЕДАКЦИЈА И АДМИНИСТРАЦИЈА: Терезије 5, мецанин, 1 степениште (Палата Извозне банке). Тел. 20-383.

ШТАМПАРИЈА «ЛУЧА», Краљице Наталије 100. Тел. 21-772. Тромесечна претплата 48 динара шаље се преко «Пресе», а. д. Влајковићева 8.

Судбоносни час

Откриће да је Тито-Јосип Броз, а Моша Пијаде претставник Срба отворило је очи и последњем заблуделом Србину чему се ми од те спрегме имамо надати. Здравим инстинктом својим наш је народ осетио да се ради о његовом бити или небити. За то се код свих исправних Срба, националиста, јавила ми сао о потреби стварања јединственог националног фронта, како бисмо, здружени, одолели његовим искушењима.

Ово уверење о потреби националног фронта појачали су и светски политички догађаји. Недостојна игра са пољским, па и нашим емигрантима, разочарала је и најубеђеније англофиле. Поновно појављујуће на сцени генерала Симоновића, који је имао смелости да се „као слободни грађанин“ обрати српском народу, кога је он поробио, још више је учврстило уверење да смо остављени сами себи.

Поврх свега овога, опасност од братоубилачког грађанског рата покренула је и оне који су мислили да ће моћи остати по страни, ма шта се дешавало са њиховим народом. Отуда поклич за остварењем националног фронта у овом судбоносном часу одјекује са свих страна. Овај поклич је доказ виталности српског народа, а и његове мудрости. Небројене жртве његове као да су и најмалоумније међу нама уразумиле.

Био би неопростиви, а мож да и смртни грех према својему народу, ако, ма због чије кривце, не дође до остварења српског националног фронта, у коме лежи једино наше спасење. Тренутци су одвећ озбиљни, да се сме дозволити да личне амбиције омету његово остварење. Националисти, ако су Срби, Хришћани и људи, морају одбачити све оно што их дели и пружити један друге руку, како бисмо преживели ово најтеже поглавље наше историје.

Тако здружени, морамо се заклети оним што нам је најсветије да ћемо до краја овога рата водити једино и искључиво политику мира, реда и рада, коју је генерал Недић прокламовао. Сви ми смемо имати само једног јединог непријатеља, комунисте, јер су се они сами отпадили и од Бога и од нације. Њима се као непријатељи српског народа могу додавати само они, који, ма под којим вилдом, нарушавају мир и ред и братску слогу Србину.

ВЕЛИБОР ЈОНИЋ

ПОСЛАНИЦА ЗЕМЉОРАДНИЦИМА

Драга браћо и сестре пољопривредници,

Пре две године увео сам Планску пољопривредну производњу у Србији и позвао вас у борбу за насупни хлеб, захтевајући да оградите сваку стопу оранице. Тада је Српском народу, поред оних великих несрећа, претила и глад. Ви сте се одазвали моме позиву и поред нелојалне пропаганде са стране Лондона и Бостона, па чак и из земље.

Прве године Планске пољопривредне производње ви сте заиста обрадили и засејали сваку стопу оранице и засејали усеве неговали и прибрали. Очекиване приносе нисмо добили услед незапамћених неповољних временских прилика; али сте произвели толико, да ниједан Србин није умро од глади, па смо задовољили и најнужније животне потребе и обавезе. ОВИМ ЧИНОМ ДОКАЗАЛИ СТЕ СВОЈУ РАДНОСТ, ПЛЕМЕНИТОСТ, РОДОЉУБЉЕ И ЖИВОТНУ СНАГУ И ПРАВО СРПСКОГ НАРОДА НА ВЕЧНИ ЖИВОТ. У ИМЕ ОТАЏБИНЕ ХВАЛА ВАМ НА ОВОМЕ.

Друге године ви сте Планску пољопривредну производњу примили КАО НЕОПХОДНУ И КОРИСНУ, А НЕ КАО НАМЕТНУТУ. Обрадили сте и засејали своје њиве одређеним усевима и културама. Одневали сте усеве и остале пољопривредне културе КАО НИКАД РАНИЈЕ. Очекивали сте најбоље приносе, али суша није то дала. Ипак добили сте толико, ТЕ СТЕ СРПСКИ НАРОД ОБЕЗБЕДИЛИ ХРАНОМ, ДА МОЖЕ ЗАДОВОЉИТИ СВОЈЕ ЖИВОТНЕ ПОТРЕБЕ И ОДГОВОРТИ ОБАВЕЗАМА.

Ушли смо у ТРЕЋУ ГОДИНУ Планске пољопривредне производње

дње са више искуства, убеђени да је наш спас у доброј планској пољопривреди као основи народног богатства и снаге.

Као што видите и у овој години рат још траје, кад ће се свршити, нико не зна. По свему изгледа, још ће трајати. Но поред тога има људи у земљи и ван ње, који себе и вас уверавају, да ће се рат брзо свршити, па веле није вам потребна Планска пољопривредна производња и обрада сваке стопе. Не наседајте им, то су ваши злоруди. То је највећи злочин што чине Српском народу. Ја и сви разумни синови нашег народа убеђени смо, као што је Планска пољопривредна производња потребна сад за време рата, БИЋЕ ЈОШ ПОТРЕБНИЈА ПО Свршетку рата, нарочито, АКО СЕ ЖЕЛИ ОПСТАНАК И ПРИВРЕДНО-КУЛТУРНИ НАПРЕДАК СРПСКОГ НАРОДА.

ЗАТО ПОЗИВАМ СВЕ ЗЕМЉОРАДНИКЕ:

— Да на време обраде сву оградиву земљу;

— Да на време засеју одређене површине са одређеним културама;

— Да засејане усеве и културе, ливаде и пашњаке, винограде и воћњаке, по упутствима пољопривредних стручњака, на време негују и њихове плодове прибору и среде;

— Да одређене површине пошуме по упутствима стручњака;

— Да добро чувају приплодну стоку, а радну добро негују, хране и паметно искоришћују;

— Да се у раду братски, узajemно помажу;

— Да посеђују пољопривредне тежаве; и

— Да извршавају сва наређења државних власти, како би План-

ска пољопривреда што боље успела њих самих ради и ради српске и напретка Мајке Србије.

НАРЕЂУЈЕМ СВИМА ДРЖАВНИМ ВЛАСТИМА, КАО И СВИМА УСТАНОВАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА УКЉУЧЕНИМ У ПЛАНСКУ ПОЉОПРИВРЕДНУ ПРОИЗВОДЊУ:

Својим ауторитетом, саветима, упутствима, умешношћу и законским овлашћењима настаће и помоћиће свим силама извршење одредаба Наредбе и плана о Планској пољопривредној производњи за економску 1943-44 годину.

БРАЋО И СЕСТРЕ ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ,

Упозоравам вас на ово:

Спас ваш, ваших милих и драгих и Српског народа зависи, да ли ће бити обрађена и засејана сва наша обрадива земља или не; Није пријатељ ни своје породице, ни нашег народа онај, ко не обради и не засеје одређену површину са одређеним културама;

Нека се нико не плаши да ће му производи пропасти, ако се рат брже сврши, но што рачунамо. ЊЕГОВИ ПРОИЗВОДИ ТЕК ПОСЛЕ РАТА ВРЕДЕЋЕ ВИШЕ ОД ЗЛАТА, ОНИ ЋЕ БИТИ НАША ПРАВА ЗЛАТНА ВАЛУТА.

У ИМЕ ГОСПОДА БОГА НА ПОСАО, ДРАГА МОЈА БРАЋО И СЕСТРЕ ЗЕМЉОРАДНИЦИ! НЕКА ЈЕ СРЕЋНО И БЛАГОСЛОВЕНО! ЖИВЕЛИ ВИ И МАЈКА СРБИЈА! Претседник Српске владе,

Министар унутрашњих послова, армиски генерал,
МИЛАН Ђ. НЕДИЋ, с. р.
Дана 24 фебруара 1944 у Београду

Боже, стишај буру!

Европски политички простор, од свога постанка до данас, увек је био поцепан. Ова поцепаност најјаче је изражена на најврелијем њеном тлу, Балкану. Узрок овоме злу лежи у јазу, који је вечито постојао између раса које га настањују.

Грађански ратови, крвне освете, међусобно оптуживање и истребљење, били су одувек, па и сада, на дневном реду на Балкану. То баш и јесте оно што је овај истурени део Европе постао мета и циљ страних напада, којима су наше међусобне свађе добро долазиле за постизање сопствених интереса. Тако је дошло до ширења византиских граница, као и до преплављивања азијатских хорди и турског господарења овде. Све због наше домаће неслоге!

Ваљда нема тога, ко би хтео да се чује његова реч, или да се призна његов рад, а да не зна бар ове битне историске чињенице. Па ипак не видимо да је то вековно искуство примљено као наука која је много пута оpekла српске прсте, а цена јој је многе српске костурнице. Напротив, баш као да смо учили, да одржимо традицију неслоге, међусобног клања и истребљења. Неслоге, због које смо изгубили царство и краљевство, животе и имања, част и слободу!

Коме се Србину није осуо ругмен стиди уз образе, кад је чуо или прочитао речи немачког научника г. Колина Роса, који нам је, као припадник окупаторске силе, јавно упутно следећи прекор: распирени устанак и гра-

ђански рат имао је да буде управљен против Немачке. Али у ствари, сва штета, све патње и страхоте, падају у првом реду, на сами нахушкани народ. „Немачке трупе учествују делимично у борбама. У главном боре се Срби против Хрвата, католици против православних, хришћани против муслимана, али исто тако и Срби против Срба... Већ према томе јесу ли англофили или симпатизи са Совјетима, јесу ли комунисти или либерали. У првом грађанском рату и борбама банди погинуло је већ околно милион људи. Не може да се каже да су „пали“ и, готово, не може да се каже да су „умрли“. Јер су добрим делом били поклани, гажени до смрти, удављени после управо неописивих мука. Пре глед догађаја претставља такав низ језивости, да ни на Балкану није никада било нешто слично. А то значи много“.

Заиста добро речено: „то значи много“. И за Србе који се међусобно кољу у име Српства, и за непријатеље којима се утире пут. Историја нам, дакле, није дала искуствене поуке, а да ли ће нас овако презриви прекори других нација чему научити, последњи је час да видимо. Последњи час, Србине, брате! Последњи час, због Српства ојачајемо!

У колико мање Срба у толико јефтиније српске главе и то у очима самих Срба. Каква парадокс! И то сада, када је слога, ред и мир најпотребнији у земљи. Сада, када је сусрет киклопа на видику и када се гигант-

ски светски потрес ближи својем врхунцу, ми се сами ваљамо у крвавим облацима прашине, па, и не видећи један другога, сами се кољемо.

Нико од нас није толико прост да не види тешке слабости ове наше напашене земље и њену унутарњу атхезију. Сви ми под својим духовним прстима осећамо њен рђав пулс што нас наводи на црне слутње, на жалост оправдане. Ко то данас не види тај је у истини слеп и њему нема спаса.

Срби, Небо вам обећава спас само ако будемо имали памети, љубави и слоге, мира, реда и самодисциплине. А ви још увек оштрите мач један против другог, иако чујете гласне вукове који завијају за српском крвљу, иако видите црне гавранове који наговештавају још црње слутње.

Ви који мислите да окаљате своје оружје братском крвљу, спремите се на братски загрљај. Не учините ли то, оствариће се пророчанство Савонароле: „Мртвицама ће људи препунити. Улицима ће људи вапити: изнесите мртве! И набацаће их на кола и коње. Читава брада мртвих биће. И све ће их спалити. Па ће опет улицима јурити из гласа запомажући: Ко има мртве? Има ли ту још мртваца?“

Закључићемо са једном познатом причом о свајим прстију на руци у којој се каже да је кајипрст рекао: „Ја сам најмудрији јер сваком показујем пут“. На то рече мали прст: „Ја помажем свима вама“. Палац рече: „Ја се састајем са сваким од вас,

„Само слога Србина спасава“

Од сиромашне сеоске појате, па преко радничког кућерка, чиновничког стана и варошке палате, уздиже се ка Сведишњем само једна једина и спонтана молитва Богу: „О, Господе, спаси, сачувај и уразуми Српски народ!“ А с неба, као ехо одјекује суво и кратко: „Само слога Србина спасава.“

Ох, па то Србин зна, али... Па Србину су врло добро познате последице борбе завањене властелице после смрти Цара Душана, па ипак... Да, тако је, па ипак су Срби били ретко када сложни. То је наша несрећа, то је златна крв српског народа, која је и у историју и у легенду ушла.

Врло добро то зна и осећа српски сељак и грађанин. Али шта он може? Та он је само народ, маса, гомила људи, плебс, једно стадо и то стадо без пастира, јер је српски народ без правих народних вођа. Тако је то било јуче, тако је ето и данас.

Народи на вишем ступњу културе то могу себи дозволити, јер је сам народ тада и јачи и отпорнији и разумнији, док ми Срби, ако то можемо дозволити то свакако не можемо преживети.

Ето, погледајмо само Французе. Па зар они нису били пре рата са најмање 30% комунизирана земља; па зар они нису имали на управи земље и изразито левичарске кругове; па зар они нису у 1940 години претрпели и већу несрећу, и већи пад, и веће унижење и срамоту? Да тако је. — Па ипак у тој земљи пуној радника, незадовољника и левичара после државног пада није се подигао комунистички устанак као код нас. Зашто?

Разлози за ово су једноставни: — Прво зато што је француски народ културнији од српског народа.

— Друго, и што је најглавије, зато што је сваки Француз најпре Француз, па тек онда републиканец, монархиста, легионар, комуниста, петеновац, деголиста итд.

Самим тим, народне вође и народ су се одлучили у следећем: „Пошто су сада Отаџбина и Народ у питању, сва наша локална размиможлажења морају се бачити у други ред. Иначе, то би довело до народне неслоге, а она до испада према окупатору. Последњица тога била би одмазда. Кога она погађа — народ, т.ј. све нас.“

Тако је ето стање код Француза, Белгијанаца, Холанђана, Данаца, Норвежана, Чеха и многих других. Само код нас Срба тако није и не може да буде.

Српски народ — живећи на овој светској раскрсници путева, на овој „ветрометини“, није имао довољно времена да се више културно уздигне. И зато српски народ неће ни бити крив за данашњу нашу несрећу. Криве ће бити само и једино народне вође, јер је Србин научио да га неко води, и тада он иде — па макар и у смрт.

Због тога се данас кроз уста умирућег Србина не чује више апел, већ вапај: „САМО СЛОГА СРБИНА СПАСАВА!“

У противном, сутра ће се опет кроз народну песму певати: „... Великаши, проклете им душе...“, а она четири слова „С“ на српском грбу непријатељи српства ће са пуњим правом тумачити, као што то чине и данас: „СРБИН СРБИНА СИКИРОМ СЕЧЕ“.

Дан. П. Ст.

зато ја свима вама помажем.“ А средњи прст одговори свима: „Ми сви највише вредимо онда, кад ће састанемо са друговима на другој руци у сваком послу.“ Србине, моли се Богу да стиша буру и сам допринеси томе!

28 фебруара 1944 г.
Београд
Никола Радомир

СРПСКО ВАТРОГАСТВО У 1943 ГОДИНИ

Српска влада народног спаса, у жељи да у свима правцима принесе ублажењу његове невоље у данашњим тешким данима, својом Уредбом је увела све ватрогаство у састав Српске државне страже, да би оно у заједници са органима јавне безбедности, најпотпуније гарантовало и безбедност од пожара. Ова је мера била неопходно потребна, и још у почетку њене примене показала се врло корисна.

Јер, поред тога што је ватрогаство у Србији било врло слабо, и онај мали број ватрогасних чета, кобних дана месеца априла 1941 године, у већини случајева напустило је поручене и запаљене градове и бегао далеко из оних, јер нису биле у чврстој вези са полициским органима. Услед тога, много је више страдало зграда, народног и државног добра од пожара, који се после бомбардовања развијао, него од самог бомбардовања. Тај пожар, не само што је прогутао милијарде народног и државног добра, већ је био и узрок онко брзог деморалисања, како грађанства тако и власти. Последнице тога познате су.

Напротив, код других држава видимо да се годинама понавља бомбардовање појединих градова и осталих места, а становништво истих је ипак сачувало ред и мир. Објективним испитивањем разлога по овоме утврђено је, да је организоване гашења пожара одмах после бомбардовања једно од најважнијих питања за умирење духова и спокојства грађанства пострадалих насеља.

Ово се објашњава тиме, што ватра има страховито дејство, не само материјално, већ још више морално и од овога настаје паника не само код незаштићеног грађанства, већ и код прекаљених бораца, ако немају средства за заштиту од ватре.

Отуда се данас у свету ватрогаство убраја у техничку трупу заједницу осталих родова одбранбене силе, без које се не може ни замислити одбрана једне државе која је у захвату ратног врелога. Јер, ефикасна и успешна одбрана од пожара чини дубок утисак на пострадалог грађанство и одржавање његовог морала, и ствара поверење у државне власти.

То можемо најбоље видети опет из нашег примера, при бомбардовању Ниша 20-X-1943 године. Мада је ово бомбардовање било тешко и страшно, благодарем брзој интервенцији ватрогасних чета, обвезника Националне службе и јединица Српске државне страже, сви пожари од бомбардовања брзо су угушени, те је грађанство могло да сачува своју хладнокрвност, а са тиме ред и мир.

Код великих ратујућих држава, та помоћ је још бржа и потпунија. Тежња је на пример, да се сви пожари који настану од ноћног бомбардовања, до зоре већ локализују. Због тога велике државе имају врло јако ватрогаство, формирано и у ватрогасне пукове и снабдевано најсавременијим средствима за гашење пожара.

Природно је, да и ми морамо бити спремни за борбу против пожара.

Зато је и Команда Српске државне страже поклонила пуну пажњу нашем ватрогаству и до сада је много урадила на унапређењу истог за протеклих 18 месеци од како је оно у њеном саставу. То се огледа у овоме:

1. Постојеће ватрогасне чете, које су биле услед познатих прилика у Србији задрле, оживотворене су и недостатак у њиху допуњен, а ватрогасне спра-

мери допуњене, те да могу те чете вршити своју дужност.

2. Оне ватрогасне чете, које су биле услед нерада у тим крајевима расформиране, понова су формиране, материјал истих прикупљен или импровизацијом створен, те да и ове чете могу вршити своје дужности.

3. У оним местима где нису постојале ватрогасне чете, а ове су неопходно потребне, формиране су нове ватрогасне чете и ове су снабдевене најнеопходнијим средствима за гашење пожара. Овде треба напоменути, да и два окружна места: Крушевац и Јагодина нису имале своје ватрогасне чете до прошле године, када их је Српска државна стража формирала, као и велики број по среским местима. Предузете су мере да се у сваком среском месту формира по једна Добровољна ватрогасна чета, где ове не постоје.

Тако организоване, снабдевене и обучене ватрогасне чете, у прошлој години су вршиле своју дужност на опште задовољство. Поред гашења свих случајних пожара у њиховим местима боравка и околине, ватрогасци су врло успешно суделовали при заштити жетве од пожара у току прошлог лета.

Ватрогасци су учествовали и успешно извршили гашење 370 пожара, а само 6 малих пожара је угашено од мештана пре доласка ватрогасана.

Досадашњим радом на јачању и снабдевању нашег ватрогаства, ова корисна организација добила је велики полет и спремна је да у сваком моменту ангажује па и жртвује за спас ближњих, од пожара свих врста и осталих невоља у вези са овим.

Тако ће наше ватрогаство уз помоћ и сарадњу грађанства и осталих органа у земљи, бити спремно да дочека сваку евентуалност, те да се и зло које може да наступи сведе на најмању мјеру. Сви наши ватрогасци су се добровољно примили ове важне и тешке дужности, за коју су се добро спремили, а са органима јавне безбедности потпуно саживели, те ће све то бити довољна гаранција за њихов уопштени рад у борби против пожара и осталих непогода у вези са овим, а за добро нашег народа и Мајке Србије.

У ЧЕТИРИ ОКА

— Готово је — шапну ми јуче један мој познаник, који је узгред буди речено некад био министар.

— Шта је готово? — изненадилих се ја и у чуду погледах овога човека кога бије гласина да је наметан.

— Па рат! — вели он. То се јасно види из Черчиловог говора.

— Којешта? — љутнух се ја. Па зар цела светска штампа констатује да Черчил припрема енглески народ на рат у 1945 години и на нова разочарења а Ви разумели да његов говор значи скорни крај...

— Треба разумети шта је он хтео да каже. То не може свако, али ја сам политичар од заната. Стари лисац није хтео јавно да то изнесе али се то види између редова.

Видео сам да му нема лека па зато прекидох разговор и одох својим путем, чудећи се нашем свету који се и поред толиких горких искустава није одлучио од неозбиљних коментара и рекла-казала.

Чудновато је како наш свет води да се угледа на рђаве примере. Ако позовеш некога да види цркву или да учини неку корисну ствар, он само одмаће руком па вели:

— Извини, богати, имам хитна посла.

Међутим ако га позовеш да упали кућу — направити неку штету, он полети гласавке.

Тито или Јосип Броз упропастио је свој уакцију због злочина и пљачке а круна његових погрешака била је „Бихњска влада“ и „Конгрес“ у Јајцу. Они су га доксуррили. Његови конкуренти и противници, уместо да су се користили његовим погрешкама, раде исто што и он, па се онда чуде што их је народ оставио.

А и једни и други хоће са тако негативним методом и са тако мало памети да се уврсте у народу и обезбеде власт. Не иде та чизма на ту ногу. На насиљу и глупости ништа не може да се сазида.

У једном друштву говоре о рату. Један пензионер каже:

— Слушао сам Рузвелта. Човек вели отворено да је инвазија готова ствар. Тек што нису кренули...

— А на ком је језику говорио?

— упита један младић.

— На америчком, брате. А на ком ће другом — вели пензионер.

— Па зар ви знате тај језик?

— умешах се ја.

— Знате, овај ја баш не разумем добро али ми преводио један мој пријатељ...

— А где је он научио? — пита га ја даље.

— Био келнер на некој дунавској лађи па научио негде на Дунаву.

— А да ли зна и енглески тај ваш пријатељ?

— Не зна! Баш сам га терао да ми преводи а он каже да је научно само амерички и румунски...

Као што видите сигуран извор.

ВОЈНИЧКО И КУЛТУРНО ДЕЛОВАЊЕ СРПСКЕ ДРЖАВНЕ СТРАЖЕ

Тешка судбина у којој се налази српски народ присилила је и српске стражаре, одржаваоце реда и мира у Србији, да се поред пушке прихвати и национално-културног деловања у народу. На овом пољу српски стражар већ одавно ради.

У том правцу многи срески одреди пољске страже па и поједине пољске станице одржавале су музичке, позоришне и другарске приредбе јавног карактера. Музика СДС, нарочито она у Београду и Нишу до данас су дале многе концерте. Све ове приредбе имале су дубоки национални пропагандни и хумани задатак, јер су чисти прилози у век намењивани у хумане сврхе. Музика СДС у Нишу под управом диригента Србољуба Цветковића у том погледу заслужује свако признање.

Пропагандне турнеје Моравског народног позоришта у Нишу са музиком СДС и Српском државном стражом у току лета и јесени 1942 и 1943 године доживеле су у свим селима дивног нашег и питомог Поморавља незапамћене успехе.

Национална пропаганда појединих органа СДС путем одржавања предавања, конференција и говора заузима видно место. Многи активни официри из чисто националних побуда приближили су се свом народу и кроз конференције живом речју објашњавали ситуацију и потребу става којег је узео генерал Недић. Морамо нарочито истакнути рад на том пољу мајора Данила Стојановића који је досада преко 50 јавних зборова одржао и чија реч је имала великог ефекта у свим крајевима Србије.

Почетком фебруара Српска државна стража привела је на Коларчевој задужбини Велики концерт, који је имао дубоки национални карактер, а чији је чист приход раздљен породицама изгинулих стражара. Командант Српске државне страже генерал Боривоје Јонић увиђајући велику националну корист која се овим приредбама добија, наредио је да овај хор Српске државне страже обиђе сва већа места у Србији.

У спровођењу овог плана хор Српске државне страже досада је обишао Пожаревац, Ваљево, Јагодину, Крушевац и Краљево. На целој овој турнеји српски стражари испунили су њихов национални задатак. Народ их је свуда са пуно љубави и спонтанно дочекао и испраћао.

Поред деловања на културном пољу Српска државна стража као примаран свој задатак ставила је одржање апсолутног реда и мира и навестила борбу до краја свим деструктивним елементима који се крију по шумама. У том правцу у току прошле недеље, српски стражари имали су великог успеха. У Округу зајечарском, код села Криви Вир убијен је чувени по злу др. Ивко Ђоловић са још три комунистичка бандита. Убиством др. Ђоловића који је био идејни вођа комунистичке организације у Зајечарском округу ослобођен је народ овог краја тешког терора који је подносио већ више од две и по године.

Са не мањим еланом воде борбу српски стражари и у осталим крајевима Србије. Код села Петровца дошло је до жестоке борбе између једног батаљона СДС и 600 комунистичких бандита. Након 9 часова борбе комунисти су били разбијени а на месту борбе оставили су велики број лешева.

Недалеко од Сопота предали су се командир СДС комунисти Радивоје Митровић и још неки други. Уопште осећа се нагли одлив сељачког елемента из партизанских редова. Тако да данас није ретка појава да се одметници јављају сами властима.

И вођу комуниста из Кучева успели су да ликвидирају одреди

Српске државне страже. Овом приликом морамо истакнути да у овом сукобу као и у многим другим губици Српске државне страже су минимални или готово никакви.

По свему овоме видимо да Српска државна стража будним оком блије над сигурношћу, редом и животом нове Србије.

РАДОВИ НА СЕЛУ

НА ДОМУ

Припремај семе за пролетњу сетву. Вади кромир из трапа и стављај га у клијадиште да проклија како би могао посадити пред крај овог месеца. Довршавај послове око оправке зграда, справа, алата и прибора. Читај пољопривредне и друге поучне књиге и листове. Учествуј на задружним скупштинама.

КОД СТОКЕ И ЖИВИНЕ

Обављај све послове као у јануару и фебруару. Радној стоци и кравама које су пред тељем повећај оброк. Кречи стаје, а стоку изгони напоље кад год није сувише хладно. Нарочито пажњу обрати на бремениту стоку и води рачуна кад треба да донесе младунчад. Женска грла која доје младунце храни да би имала довољно млека. Млада грла телаци, јагдади и ждребади прихрањуј најбољим сеном и овсом, а прасад мешавином прекрупе и зрњем јечма, овса и кукуруза. Младим грлима додај у храну мале количине истуцане креде или млевених костију ради јачања костију. Насађуј живину, јер пилићи изведени у овом месецу најбоље носе кад одрасту.

НА ЊИВИ И ЛИВАДИ

Поори површине за пролетње усеве ако то већ ниси обавио, да би сачувао што више влаге. Запрашуј и сеј оvas почетком месеца. Сади кромир и сеј стоичну репу, лан, кукуруз, луцерку, црвену детелину, пролећну граорницу и друго. Озиму пшеницу, раж, јечам и оvas подрљај, а затим поваљај ако земљиште није превлажно. Ако је влажно остави га неколико дана да се просуши. Дрљањем и ваљањем усева проветравај земљу, уништавај коров, чуваш влагу, потстичеш бокорење и обезбеђујеш већи принос.

Ливаде и пашњаке добро подрљај чим се земљиште просуши. Дрљањем проветравај земљу, уништавај коров и обезбеђујеш већи принос. Семе ливадских трава сеј почетком марта, а потом подрљај и поваљај.

У ПОВРТЉАКУ

У топлим лејама негуј изникли расад, а још непосејано семе сеј. Доврши сетву спанаћа, лука, кромира, шпаргли и расада купуса, кеља, швекле и зелени. Присепели расад расађуј и сади јагоде ако их ниси посадио у јесен.

У ВОЋЊАКУ И РАСАДНИКУ

Доврши резивање и чишћење воћака. Пресај их карболениумом и 3% бордовском чорбом. Воћне саднице сади на стално место, а дивљачице у растило.

У ВИНОГРАДУ И ПОДРУМУ

Виноград одржи и орезуј. Изврши прву копују винограда. Калеми и стратификуј лозу. Ожиљене калемове сади на месту припремљеном за виноград. Прегачи здрава, а лечи оболела вина. Проветравај и дезинфикуј подрум.

НА ПЧЕЛАРНИКУ

Топлих дана врши преглед кошница и ако нема довољно меда прихрањуј пчеле укуваним медом или шећером. Кошнице чисти од угинулих пчела. На припремљеном земљишту сеј медоносне биљке.

Ако у њој нема оно што одмах и често човек треба. Главобоља, назев, реума најлаже већином сасвим неочењивано.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Енглези и српски народ

Од доласка болшевика на власт па све до немачко-со-вјетског рата, није било у Европи политичара и државника који је оштрије и безобзирније нападао болшевизам и његове претставнике и носиоце од Винстона Черчила. Лењина је назвао „најкрвоједнијом звери у људском облику“, горим од Цингискана и Тамерлана, а Стаљина је неколико пута почаствовао епитетима „најподмуклијег и најопаснијег рушитеља европске цивилизације“. „Болшевизам је куга, отров, то је смрт беле европске расе, то је пропаст не само хришћанске него и опште људске цивилизације и нема свету спаса и мира док се не сатре у корену та опака аждаја.“ Тако је говорио мистер Черчил више од двадесет година. Кад је Стаљин ударио на малу Финску пре овог великога рата, нико тако снажно није протествовао опет као Винстон Черчил.

Данас, данас нам се Черчил приказује у сасвим другом светлу. Није му било довољно да путем лондонског радија месецима најиздашније помаже једног зликовца Јосипа Броза и његове крвоједне банде; није му било довољно ни то да пусти оног одвратног отпадника и издајника Симовића да преко истог радија позива српски народ да се опредељује за Тита; мало му је било чак и то да и лично постане највећи и најсентименталнији адвокат и протектор овог разбојника па је, најзад, и свог сина, капетана Черчила, извесно неког пустолова и дегенерика, путем падобрана спустио у „штаб“ Тита и Моше Пијаде.

Кад су гурнули, преко својих плаћеника у Београду, Југославију у безнадежан рат, ни Черчил ни његови савезници нису се сетили да ма кога пошаљу ни за утеху а камо ли у помоћ обезглављеном и унесрећеном српском народу. И енглеске и америчке „гарантије“ показале су се убрзо као најодвратнија лаж, исто како се то десило и са другим њиховим гарантијама другим унесрећеним народима и земљама. Данас се мистер Черчил јавно хвали преко свог радија како већ поодавно не само морално него и материјално помаже Тита и његове банде и свечано обећава да ће та помоћ бити не само настављена већ и појачана. Да је тачно то што каже и да ће бити тачно оно што сад обећава, Черчил је хтео да дадне највиднији доказ на тај начин што је свом пријатељу и љубимцу Титу послао под окриље и свог рођенога сина.

Што овако Черчил ради то нас ни најмање не чуди.

Ми никада ни за тренутак нисмо имали никаквих илузија ни о Енглеској па ни о њеним државницима. Албион никада није водио интереса о интересима других народа, били они мали били велики, само ако се његови интереси нису с интересима тих народа поклапали. Српски народ нарочито никад није могао да има правог и искреног пријатеља у Енглеској. У овом делу Европе од свих малих народа српски је народ био скоро увек онај за који је Лондон стално показивао став некад арогантног некад подмуклог непријатеља, а само покатак лажног пријатеља. Историја о том говори. Узмите је и листајте. И у деветнаестом и у двадесетом веку.

Кад је 1918 настала Југославија, одмах су Срби у њој постали онај фактор

била нимало мрска корупција и афераштво ни несрпским министрима и политичарима који су се само могли корупције и афера дочепати; Срби су приказивани као „некултурнији“, „неспособнији“ део у држави, Срби су били претстављани као „балкански варвари“ и као елемент који не да да се среде прилике у држави...

И само, кад је требало нахушкати Србе, кад их је валаљало увалити у рат само тада се почело ласкати Србима и ударати по њиховим танким и сентименталним жицама. А чим се и то свршило; кратко време после нашег слома, Лондон је одмах отпочео своју стару игру протежирања других мимо и изнад Срба што се осетило и у југословенској емиграцији и у лондонској пропаганди и у целој поли-

»Зидне новине« имају важну улогу у свим добровољачким јединицама. Слика приказује први број »Зидних новина« у новоотвореној добровољачкој читаоници у Петровграду

(Фото: Арх. В. от. С.Д.К.)

који су нападани и противу којих је без престанка интригирано од стране Лондона и њених мањих и већих агената. Шта све није, рецимо, радио један Ситон Ватсон да ослаби и унутрашњо и спољно политички положај и став Срба у југословенској заједници! Исто је чинио и Викем Стил, исто су чиниле десетине познатих енглеских журналиста, јавних радника, дипломата и политичара. Срби су редовно нападани као корупционаши и афераша мада није

тици Енглеске према простору у коме српски народ живи.

Данас су, после најновијег иступа Черчиловог, до краја отворене карте Велике Британије према српском народу. И који Србин после свега тога може да има каквих нада и илузија у Енглеску, тај је или неизлечив безумник или је ординаран плаћеник и издајник и као према таквом мора се опредељивати.

М. П.

У служби српском народу

Идеја служења народу до смрти је оно најглавније у осећању и свести добровољаца. Када су, половином септембра 1941 године, пошли у борбу против комунизма, хаоса и самоубиствене психозе, која је била унета у народ, добровољци су пред собом имали визију Србије и јасно сазнање, да кроз њих говори дух српске земље и њена неугасива стихиска воља за животом.

Тој вољи добровољци су се ставили у службу. Не једној од постојећих или будућих политичких партија, ничијој личној вољи или амбицији, не служе српски добровољци: у свим приликама и под свим околностима они служе само и једино српском народу. То је основно верују српских добровољаца. Њега ништа, никаква промена спољних или унутарњих прилика, и нико и никада не може изменити. Српска земља и будућност српског народа, брига о свакој српској глави и топла жеља да се што пре све раскомадане српске земље сједине у једну нераскидиву заједницу, — то све деје несаломљиву снагу српском добровољцу, да се уздигне изнад свега ситног и убогог, да све преодолу, све савлада и увек остане непоколебљив на своме путу спасења српског народа.

Добровољци одушевљено умиру за истину и правду и боре се да би из живота српске заједнице заувек било отстранено све оно из чега су произишли узроци наше пројазе. Све оно мрачно, подмукло и подло, оно нељудско и несрпско. Долази ново, велико и светло; за нас је у томе новом оживотворено и све оно на чему је изграђиван наш народни живот и став кроз векове, — све док се дух грубог материјализма и безбожја није уселио у срца — душе одрођених »модерниста«.

Својим постојањем и својим радом добровољци су пламено изобличиће немирних савести свесних преступника, који су испијали животне сокове народа припремали страшну издају, не само државну, него и највише народне светиње. Добровољци су добри дух свога народа. Њихов животни циљ је сакупљање и повезивање свих позитивних снага. Они носе добру вољу према свима. Зле воље немају ни према коме. И у заблуделим деле грех од грешника, заблуду од заблуделих: према греху и заблуди немају милости, према грешницима и заблуделим показују братско снисхођење и пожртвовану готовост служења. Не жале труда да им отворе духовни вид и срце, да васкрсну у њима изгубљенога човека.

Добровољци су духовни вид српске земље. Они су неодмљива мртва стража народног опстанка. Заборављајући на себе и на свој лични живот добровољци чине све, да народ сачувају од странпутица. Они се супротстављају свему што народ збуњује и саблажњава. Као војници истине они се не могу мирити са било каквим облицима лажи, јер знају да лаж ослепљује духовни вид, а истина доноси слободу.

Добровољци су подвижници идеје народног спасења, препорода и уздигнућа. Ништа лично и саможиво не налази места у њиховим срцима. Они сагоревају у љубави према народу и у подвигу служења његовим највишим интересима. Они себе уздишују у темеље Отаџбине која се изграђује. Они живе и умиру за култ и образ Отаџбине.

Добровољци су војска смене, која неотклоњиво долази носећи у себи све завете предака и сав стихиски замах наше расе, која има снаге и воље, да све преодолу и све савлада. Она данас говори кроз добровољце као кроз свој најпунунији и највернији израз.

Д-р Р. Б.

Ловћенска вила

Дух поноса и херојства,
Што Ловћена круну красе,
Дух истине и дух чојства,
Све одлике српске расе;
У окриљу свом си сплела
Вило бела!

Мученичке славе зрака:
Што нам бурну прошлост грије,
Не прича ли да је свака
Страна наше историје
Осмех или суза твоја
Вило моја!

На косовском славном гробу
Ти си жижак старих жеља,
Кад безнадном српском робу
Јаворове гусле здеља,
Да са песмом српска права
Васкрсава!

Песма крвљу орошена:
Мач освете скова,
С њим кроз горе твог Ловћена
Живело је од Косова
Српско јато соколова
За Косово!

Србинову пушку бојну
Пунула си у страхоти,
Спутница била војну
У триумфу и Голготи,
Увек била зрак спокоја
Вило моја!

Ти си искра оног жара
Што тополског згрија цина,
Ти си она мајка стара
Што с' одрече мртвог сина
За спас својих унучади,
Српства ради!

Када пак'о по Србији
Рушилачким бесом плану,
У вихору и стихији,
У најцрњем српском дану
Српству стиже помоћ твоја
Вило моја!

Ништа друго за слободу
Да некаде вило бела,
Доста само српском роду
Што си »Горски венац« сплела,
Из њег вечне тажње зборе
Црне горе!

Ти од бола сузе рониш:
Над српством се буре тмина,
Ал' ја видим где разгониш
Бурну изнад домовине
И соколиш нове птиће
Обилиће!

Осветника нове борце,
Децу свету српске груди,
Те херојске добровољце
Што у борбу против Јуде
На српском те путу следе
До победе!

Филип 1. Ђукић

„МРТВИ НИСТЕ, О, ДРУЗИ МИЛИ“...

Сећање на три сусрета...

Вео заборава застуре догађаје.

У тешким данима данашњице, кад се догађаји ређају вртоглавом брзином, кад један другога престижу у бујици реке живота, — падају догађаји у заборав пре него раније, кад је животна река текла својим коритом, широка, мирна и бистра, запљускујући своје обале благим таласима. Тако је било некад.

Данас је сасвим другачије. Ваља бујица живота кржаве таласе, носи у својим брзацима све, из дана у дан доноси толико нових догађаја, да они падају у заборав скоро истог тренутка кад су се десили.

Њих прекрива вео заборава. Понекад се он за тренутак подигне са прошлости, и онда човек види догађаје и људе, ближе и даље прошлости. Некада те визије добијају толико јасне боје и контуре, да скоро претстављају стварност. То се дешава само понекад и за тренутак, јер тама заборава надвлада сунчане боје и контуре, и застре их још јачим, још непробојнијим велом...

Било је то једне вечери, пре две године, кад је у голим грамама дрвећа плакао ветар, а ројеви снежних пахуљица покривали мокру земљу, топећи се на њој као успомене у мору збивања и догађаја.

Журећи опустелим улицама Београда, срео сам га први пут у избеглиштву. Изгледао је прилично слабо, али из његових црних очију избијао је мени добро познати сјај, који је откривао његову вољу за животом и његово уверење у бољу и лепшу будућност.

У разговору ми је описао своје муке и патње. Није се тужио на њих. Био је искушан поносан, да би то учинио. Говорио је са оним њему својственим жаром, са оном његовом искреношћу, која је избијала из сваке речи, из сваког покрета.

Говорио је о отаџбини. Рекао ми да се пријавио у добровољце. Познавајући његов став, нисам могао од њега ништа друго очекивати.

На расстанку, рукујући се са мном, рекао ми је:

— За мене је отаџбина све. Верујем у њу, као и у исправност мога данашњег става...

Коси зраци јесењег сунца обасјавали су улице Београда.

Идући Александровом улицом, срео сам Први одред добровољаца. Био је то њихов последњи марш улицама Београда, пред одлазак на терен.

У њиховим редовима угледао сам њега. Ишао је уздигнуте главе, ведра чела, спреман да дадне свој живот за отаџбину, која је за њега значила све.

Мукло одјекују ударци покула по асфалту.

Кораци се све више удаљавају, посећи младе борце у сусрет страшним борбама, тешким искушењима, великим лишавањима, беспримерним жртвама...

Дошла је друга јесен. Нашо сам се поново с њим. Са осмехом на уснама причао ми је о њиховим борбама. Спо-

мињао ми је места где се борио. То је велики ред имена...

Био је лако рањен, и налазио се на отсуству.

— За мене је отсуство право мучење. Не могу да издржим овде чекајући да се вратимо у борбу. Треба још много да се чисти...

Полазећи, рекао ми је:

— Наш рад је уродио плодом.

У спомен Сретена Манојловића добровољца III пука

Пре извесног времена четири бригаде „Југословенске војске у отаџбини“ нападе су у селу Кржеву, Срез рађевски, добровољца III пука СДК, Сретена Манојловића. Све до последњег метка Сретен је одолевао нападу далеко надмоћнијег непријатеља, а онда је храбро пао. У свом дивљачком бесу, пошто су му узели новчаник и све ствари од вредности, бандити су палом Сретену ударајући цокулама згулили

Пок. Сретен Манојловић,
добровољца III пука СДК
(Фото: Арх. В. от. С.Д.К.)

кожу, преломили му нос, избили зубе и још му сасули двадесет зрна у мртво тело. Њиховим садистичким поступцима дошао је тек онда крај кад су палом Сре-

Семе није пало на камениту земљу...

Сијао је у његовим очима сјај, јачи од онога при првом сусрету. Био је то сјај једног прекаљеног борца, у коме се назирало задовољство ради успешних борби и великих победа.

Ово је било наше последње виђење.

Данас је он мртав.

Пао је једног влажног јесењег дана, кад су се небом гонили сиви облаци, а земљом текли потоци прљаве воде. Његов одред водио је борбу са партизанима.

Приликом јуриша пресечен је митраљеским рафалом. Срушио се без гласа.

Најбољи друг затворио му је црне очи, у којима је животни сјај замењен мртвачком укоченошћу. Дрхтавом руком упалио је воштаницу на његовом гробу, заклањајући је од ветра и кише.

Лице прекаљеног борца оросило се сузама.

Јелан друг мање...

Један од најбољих...

Ове вечери опет ветар њише гране дрвећа, ројеви снежних пахуљица покривају мокру земљу, топећи се на њој, вео заборава се диже са прошлости, а пред очима лебди слика ових трију сусрета.

Слике ишчезавају, а у машти одјекују речи палог:

— Србија за мене значи све...
Р. Остојић

тена опљачкали и запалили скромну кућицу.

Погинули Сретен Манојловић ступио је у добровољце 1. јануара 1942. године. До своје погибије учествовао је у низу борби са бандитима.

Још један је пао на брајлику отаџбине. Али над хумком његовог гроба провејава још јаче дух песме:

„Мртви нисте, о, друзи мили,
Још се чује ваш громки глас
Ваш дух силни у нама живи
Ваша душа лебди измеђ нас“...
З. С.

СА СВЕЧАНОГ ПОМЕНА ПАЛИМ ДОБРОВОЉЦИМА У УЖИЦУ

Ужице, половином фебруара

Хладан зимски дан. Снег пада у крупним пахуљицама. После дужег очекивања, чује се тутан локомотиве и звуци музике из воза, који у наш град доноси поново добровољце. Очекивали смо их с нестрпљењем, јер већ давно нисмо видели та чиста и искрена лица, која блистају младалачким заносом и полетом, њихове сиве добровољачке униформе, нити смо чули њихову песму победе и славе, новог доба које настаје за које се они боре. Када су нам прошли пут долазили, наша срца су била испуњена само радом; али овога пута у тој нашој радости има много и искрене туге. Прво зато, што ће остати у нашој средини свега један дан, што неће бити дуже времена заједно с нама, а затим што ће тај један дан бити посвећен онима што су пали из њихових редова, за добро и срећу нашега краја и читаве Србије. Тај један дан проћи ће тако брзо, у тузи, сузама и успоменама на наше мртве другове — хероје.

Док путници одлазе са перона, добровољци се, по командама својих старешина, постројавају. Убрзо из њихових грла одјекују и њихове борбене песме, праћене звуцима музике. Ох, колико смо сви ми били срећни када смо их угледали. Из очију једне од наших другарица потекле су сузе, а тихи јецај као да је допирао тамо негде дубоко из њене учуљене душе. Видела је добровољце, није више видела свога брата. Погинуо је он у једној од многобројних борби, које су добровољци водили против злотвора српског народа у овом крају. Сада је други на његовом месту, али и он је исто тако драг, драг не толико као погинули брат, али драг, јер и његове груди краси онај крст мучеништва и херојства, који је красио груди њенога брата, а у самим грудима снажно куца једно јуначко срце, које не зна за страх и које је пуно љубави за све оне који страдају и пате у нашем народу.

Сусрет између њих и нас био је срдачан и топао. Чинило се и њима и нама да се читаву вечност већ нисмо видели. А онда су почеле успомене да се нижу, успомене заједнички проживљене, и на крају тек догађаји ко-

ји су се десили код њих и код нас за време док нисмо били заједно...

Помен палим борцима одржан је сутрадан. Била је недеља, и опет прави зимски дан. Улицама се тек с муком могло кретати, јер нису биле рашчишћене од снега, који је целе ноћи падао и још увек пада. Јак и хладан ветар непрестано дува са Златибора, тако да се снежне пахуљице претварају у иглице, које боду по лицу.

Пре 11 часова црква је већ била пуна света. Велики број грађана и родбине погинулих добровољаца испунили су ужицку Саборну цркву. На кратко време пре помена стигли су и добровољци. Сви су се нашли ту у цркви помешани, да одају пошту палим борцима. Било је ту и старих и изнемоглих мајки из Босне, које нису ни виделе своје синове у српским униформама, али које знају да су њихови синови ишли правим српским путем и да су на томе путу и своје кости оставили.

Пошто је, у дубокој тишини, одржан помен палим српским јунацима, пошло се на гробље. Гробови добровољаца примећивали су се већ издалека. Јер док је цело гробље било покривено дебелим снежним покривачем, њихови гробови су били ослобођени снежних покривача: добровољачке другарице су се за то побринуле раније и својим рукама рашчистиле снег око вечних кућа својих другова. У сваком фењеру треперила су упаљена кандила и свеће.

Док је овештеник опајао гробове добровољаца, болно ридале мајки, сестара и другарица погинулих добровољаца разлагали су се гробљем. Звуци посмртног марша још већма повећавају жалост. Погнутих глава, другови палих заветују се у себи да ће до краја својих живота чувати идеале, за које су се од почетка борбе заједнички борили.

Неколико гробова стоји усамљено, али су на њиховим гробовима другарице исто тако упалиле кандила и свеће. Можда њихове мајке и не знају шта је са њиховом децом. Можда ће их чекати да се врате у њихов загрљај, али узалуд. Они су дали своје животе да би спасили хиљаду других живота, ожалостили су своје мајке, да би друге мајке могле својој деци и својим унучадима, срећнијим покољењима, да дају животне радости и срећу, а и причале о дивљинама, који су у набујанијим данима своје младости, положили несебично своје животе за спас своје љубљене земље и напаћеног народа...

Наста Симић, уч. VIII разр.

Гробови погинулих добровољаца код Сјече реке на ужицком гробљу

(Фото: Арх. В. от. С.Д.К.)

Рукописе за странице „Српског добровољца“, слати на адресу: Штаб Српског добровољачког корпуса (Васпитни отсек), Милоша Великог бр. 7. — Београд.

Поводом десетогодишњице смрти
БРАНИМИРА ЋОСИЋА
ЖУРНАЛИЗАМ КАО КЊИЖЕВНОСТ
„Ми настављамо једну расу..“

Фрагмент из романа „Два царства“ од Б. Ћосића
Пиомо Радмили Јовановић

1924, 1925, 1927, 1928, 1931, 1934. То су године које је онај стари, малограђански геније одредио за године стварања и годину смрти књижевника Бранимира Ћосића...

Књижевни развитак Бранимира Ћосића је јасан и прегледан — напредак према такозваној друштвеној истини.
Као Светолик Ранковић, и он је оставио за собом три романа, сва три степена три грађана: као Светолик Ранковић, и он је, о средини у којој је живео, оставио више него коломазну слику света: као Светолик Ранковић, и он је, мучен истом болашћу, оставио засобом исту визију трулежи.

Бранимир Ћосић био је пример младога човека, који је стигао да се истакне и као студент и као новинар и као приповедач и као романописац. Одавао је милину прелаза бурне новинарске културне слободе у мртва језера незреле књижевности, с дирљивим одблесцима преиспољвања свог последњег даха.

Кажу да је нештетимце снег падао када су пре десет година матери земљи предавали витеза Покошеног Поље, са кога се и

Манастир. 1. јуна 192 Драга моја Маро.

Било би ми тешко када бих знала да си љута на мене. Али, Боже мој, има часова када човек не може да пише, када се

сав предаје животу и својим мислима. Волела бих да ме разумеш: ти знаш да ја нисам била кривеним прозачним белим о-блацима, са оном разливеном мутном светлошћу која свим стварима одузима рељеф и тежину; замисли на стењу више манастира људе што ужурбано намештају прангије, димове ватара (на којима ће се пећи јагањци) ношене ветром на једну страну; замисли затим утабану и поливону земљу у порти. у-журбане жене што цело јутро рибају конаке и спремају у кухињу у великим бакрачима ручак, игумана Пајсија и Никодима у њиховим црним и сплетеним мантијама, са високим камилавкама, свет који беше дошао из варошице, све то натопљено узбуђењем, ишчекивањем, журбом: и то би ти био манастир од пре два дана. Да, поред свега, још десетак дечака у стихарима, који се свађају са Јешом око чирака, рипида и црквених баријера.

Можда би другојачије посматрали свет око себе, другојачије се опходили, да знамо ко смо. Не знам. Оно што знам, међутим, потпуно тачно то је, да човек осећа неку нарочиту моралну храброст када види да само наставља једну расу, која је већ живела, која је имала своје традиције, своје прописе, када види да није сам, да не почиње своју кућу на празној пољани, са будаком у руци...

„Заједно са појавом првих прилика да окупи, до мене допре, кроз брујање звона, лагана и монотона песма помешана са меленицама и бљеском узевреле стоне. Поворка се полако спуштала црвеним путем, извирући и одмотавајући се без краја иза окове. Тешка и ковитлава прашина пратила је сву ту мешавину и неодлучно се вила изнад људских и животињских глава. Песма постајаше све јаснија у којој се поворка више приближавала. Постепено, лица у првим редовима почеше да се издвајају. Виделе су се већ ознојене главе, покривене прашином, браде, мараме. Једна тешка озбиљност и јара лебдела је над збијеним људским и животињским телима. Први се редови наизад стопише са литијом. Звонитливи баријаци бацили су сенке на сву ту гомилу, која се беше за часак задржала, нагло згомила и укрупчана око игумана који се љубио са гостима. То задржавање није трајало ни неколико часа. Из све збрке поново изађоше напред рипиде, баријаци, чираци, онда затрепаше одежде и дим кадонића и најзад сва та гомила настави да се одмотава, црна, виугтава на поветном путу, замагљена неприметно испарењем, прашином, сунцем.

Од тог тренутка, Марушка, од те прве визије, осетила сам оно чудно и мени непознато осећање, и оно ме није напуштало до све ово време што су ходочасници пробавили у манастиру. Јер оно што сам видела касније, пред животом Св. Краља, прелазила је према мени, а ја сам видела људе где плачу и вузе на коленима, жене које ударају челом о камен пред вратом у покрву, ја сам видела лица преображена, осветљена једном унутрашњом затвором и цело сам се време пита: каква је живот тих људи? Јесу ли божни дајући овако цело срце и целу душу томе неостигљном Богу? Осећају ли олакшање од молитве? Или је то дволичност, страх од казне?

Свакидашње ружичи Богу

Над неким Шантићевим пјесмама о тежак

Дај Боже да ми нога још једанпут земљом родном крочи и да ми руке загрле сву дивљину каменог краја, да у модрилу ријеке одморим уморне очи и завршим ту ког кишног октобра или неког шареног маја.

Дај да опет, у августу, ко путник тих, прођем кроз села наша, да заврим у кућу прву и тежаку назovem Бога, да га упитам за здравље, како му овце, а каква је пава, и да ли има још сијена осим оног самотног стога.

Да пољубим оно прегшт земље што му пред колибом спије, три корака земље што га посно храни, виноград, што му вина, ко причести да, о Крсном имену да попије, и да га опоју на гробљу кад му се одброје дани.

Дај да посједим с њим, на камену пред кућом, уз цигар љутог дувана,

и ту да чујем ријеч тврду и ко јулски срп оштру од истине, па макар са стидом скривао бјелину свога длана, а погледом бјегао у камене, у сиве даљине.

Па онда, да отворимо срца, и нађемо утјешне ријечи за боли које нас, ко облаци, тиште,

ријечи слаће од хљеба, ријечи топле, и свијетле, ко ватриште, ријечи којима на земном шару нема равних, до неба.

Ријечи о томе како је село његово сирото и малено, али има љубави више него богаташ злата, како образ чува, с кољена на кољено, и како невољном госту широм отвара врата.

Како мало мудрих књига његови сељаци броје, Ал ће ти радо појати о Старици Новаци, у планини страже му још стоје, глас му чујеш на сваком кораку.

Хеј, још једанпут да ми нога крочи у родну груду, не да чујем пјесму, ни смијех, њих нема више, већ мушку да стегнем руку ком Гргуру, ком Обраду, ком Мргуду, и дочекам ту свој задњи дан, тихо, тише, најтише.

МИЛОШ ВЈЕТРЕНИЦА

сада чује бат срца, које је као гора дуго умело да шуми кад су у питању, ближњи, своја земља. Тај смелони млади човек, веверичасто љубак и крхак, својим коломазним пером оставио је кратко, али мушко завештање:

Прво критика, па онда естетика, а с њим величину и робовање српске новинарске књижевности.

БРАНИМИР ЋОСИЋ (Цртеж: Н. Б.)

„Калуђери су вулгарни и неинтересантни. Старшина манастира је старац од једног седмдесет година, потпуна незналица. Што више улази у године, све више излази његова грамжљива сељачка природа на видело.“

(Два царства)

То није реализам, То није морализам. Као код Ранковића, тако и код Ћосића, то је напредак према оној друштвеној истини, замишљеној као тобож слободомни инвектив, који свекога дана облачи црно одело, не би ли ваљда на тај начин импозентнији био, простоту засенио.

Јер, црне мисли, црне стране живота, не лече се дувним бокарима црних орхидеја.

Увек насмејан, увек лепо васпитан, живахан, присан, топао, запажен, охрабрен, похваљен —

»Од Бога, то је ова лепа ноћ, земља црница, кише и ветрови. Од Бога је како пшеница зри, како шљива цвета, како пчела мед скупља. То је од Бога. Од њега је како реке теку и шуме расту. Али од Бога није ни камата, ни хипотека на зелено жито. Нити је од Бога да ја радим, а други да беру! Нити ће то Богу проћи!« (Покошено Поље)

За тмурну, али врло пропагандну књижевност, за снажно, недвојбено, мушко новинарство, мушко новинарство, млади Ћосић издашно је везао своје име, а с њим и гатку да велики лиризам, велика природа, великим срцима само даје.

Симфониски социјалан, Бранимир Ћосић тек је био на прагу песника своје средине.

Ж. НАСТАСИЈЕВИЋ: ЦАРИЦА МИЛИЦА И БОШКО ЈУГОВИЋ

ИСТОРИСКИ СПОМЕНИЦИ У РАШКОЈ

НОВА ПРИЧА - ЧИЧЕ ИЗ МАГЛИЧА

Турци су великом делу наше најславније српске покрајине Рашке, са старим Расом, дали име Санџак. Ово се име и дан-данас често чује. Крајне је време да се ово старо име избаци из нашег речника и да се наша најславнија покрајина и даље зове Рашка.

Од ушћа плавог Лима у мору и валовиту Дрину, до непосредне близине Рудог, Лим опкољавају стене, литице и пећине. Пред Рудом се појављује, равница, с две стране реке, питома и блага, са цветним ливадама, пашњацима, плодним њивама, изворима, шљивацима и врбама. Изнад равнице постепено се уздижу превози планина, који су обрасли храстовим и четинарском шумом. Пет километара железничке пруге колико свега има Рашка (Санџак) брзо се пређе од Увца до Прибоја на Лиму, одакле путници одлазе за Нову варош и Златар, за Плевље и Дурмитор преко Бијелог Поља и Берана за Црну Гору.

Недалеко од Прибоја налази се манастир св. Николе и Прибојска бања, испод огранака шумовитог Црног Врха, који је чувен по јунаштву српске војске из 1915 г. Манастир Бања је познат у средњем веку под именом св. Николе у Дабру. Ту је 1912 г. постојала дабарска епископија, која се данас зове дабробосанска.

Према једном запису манастир је обновљен 1329 г. од дабарског епископа Николе. У манастиру се налази портрет Уроша III са натписом: „Свети краљ Стефан III Урош, ктитор светога храма сега“. Касније се манастир помиње као караванска станица. Обновљен је 1575 г. од стране патријарха Антонија па постоји веровање, да фреске у манастиру потичу из тог времена.

У непосредној близини манастира пронађено је много гробова из најстаријег времена. Ту је пронађен гроб „Госпође Витосаве“, мајке Николе Алтоманића, која је умрла у дане цара Уроша.

Прибојска бања која је власништво манастира има два топла извора и по лековитости равна је Даруварској и Топуској бањи. Лековитост бање била је чувена у средњем веку. Из манастирског летописа види се да је: „по народном предању цркву подигао краљ Урош Храпави, син Стефана Првовенчаног из захвалности Богу после излечења у топлој води бање од неке кожне болести. Његов унук краљ Стефан III Дечански, отац Душана Силног, обновио је манастир из захвалности овом светитељу што му је повратио вид.“

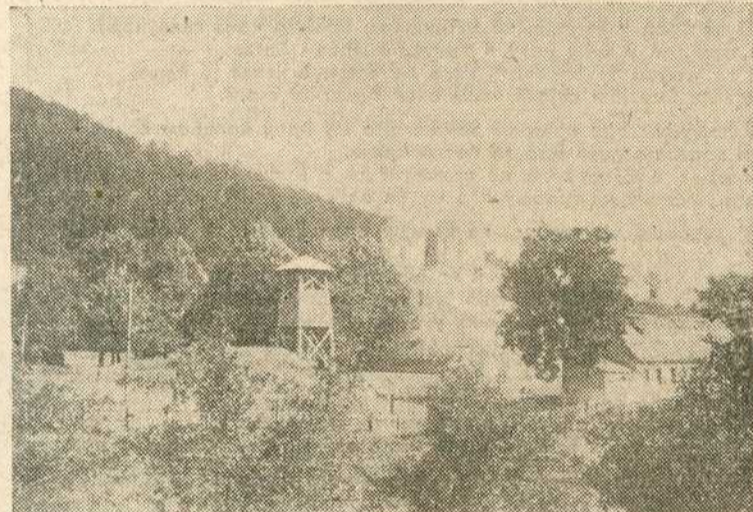
Од Прибоја до Пријеполја пут се вијуга, као и кроз целу долину Лима. На овом делу пута равнице око Лима нестаје. Издижу се висока брда и планине. Поред пута су местимично разбацане куће, али насеља нема. На левој обали Лима пронађени су остаци манастира св. Ђорђа у Дабру, на месту које се данас зове Баре, док се некада звало Маржињи.

Пријеполје је дивна варош, којој су брда условља да се шири само уздуж. Река Лим протиче кроз Пријеполје и чини варош привлачном, а то није никакво чудо што је Пријеполје за време Турака било кадилук, одморилиште моћних турских великодоштина. Интересантно је поминути да се Пријеполје први пут помиње по тужби једног дубровачког трговца, који тужи варош за неисплаћени дуг. Касније, познати турски путописац Евлија Челебија пише о Пријеполју као извозничком месту, из којег се крећу дуги каравани, који одрсе вучу, восак и суву шљиву за Дубровник.

Из Пријеполја се одваја један

крак пута уз речицу Милешевку, ка манастиру Милешеву, који се вековима бели и очаравала својом лепотом. Изнад манастира Милешева стрче развалине некадашњег града Црне Стене. Долина Лима, која се протеже у дужину 200 километара, била је место оснивања прве српске државе и низ жупа и жупанија, међу којима се истицала и Црна Стена. Долина Лима је била позната и по томе што је у њој био зачетак државног и хришћанског живота у Рашкој. Сва ова територија била је обасута религиозним осећањима и окићена безбројним богомољама, које су вековима биле жаришта писање књиге и места која су у религиозном погледу претстављала један широки центар. Иако је време порушило многе богомоље, осећања код народа и успомене на та далека времена остале су свеже у народној души.

Ретко је који манастир код

Манастир Бања код Прибоја

нас толико вољен и цењен као манастир Милешево, за којег су тесно везане успомене на св. Саву, чије је тело овде лежало преко 300 година. Док је тело св. Саве лежало овде, народ је долазио на поклоњење. Свакодневно се окупљало неколико стотина верних. То је и натерало Турке да његово тело одавде уклоне и спале на Врачару, ваљда верујући да ће угушити љубав народа старе Рашке према св. Сави у чему су се преварили.

Напротив та је љубав још више утиснула у душу нашег народа и сваки Србин св. Саву гледа као највећег светитеља, којег красе најлепше одлике, јер је цео свој живот посветио хришћанству и Рашкој, просвећивању нашег народа.

Када се прилази манастиру Ми

лешеву чини се као да се улази у један напуштени кутак раја, чију тишину нико не сме да ремети. Српска лавра, Милешева, са својим белим кубетима и тишином краја враћа посетиоце у прошлост и натерује их на размислање о некадашњем сјају и величини Милешева, иако од свега тога данас нема ништа сем остатака чокота из срећних времена.

Манастир је посвећен св. Спасу. Подигао га је краљ Владислав. У манастиру се рано почело са писањем црквених књига. Запис из 1264 г. наводи: „Ова књига Пролог написа се у храму св. Спаса у жупи Црна Стена, у манастиру званом Милешево, у дане благороднога краља Уроша и брата му Владислава“. Овде је постојала једна од најстаријих српских штампарија. При крају XVI века штампарија је престала да ради. Из записа од 1571 године види се да је та

Нико није ни помишљао да се распитује ко је на чему зарадио и како је зарадио. Стадо се на оправдано гледиште: Ко нешто има, он је цењен и уважен грађанин, а ко је сиромах — то мора да је нека пропалица. Зато је сиромах човек свуда налазио затворена врата, а пуна кеса је имала свуда приступа.

И све је ишло да не може бити боље. Ницале су палате у вароши, изгради се цело Делиње и Топчидерско брдо, а нико не рече ни потамо се. Све је ишло у најбољој слози. Јеврејски спекулант до угледног државника, научник до адвоката, трговац до високог државног чиновника. По трефили се све неки вредни и штељиви људи, који су загрнули руке и за трен ока створили виле и палате као да су имали Аладинов фењер, којим су за трен ока могли да саграде вилинске дворе. Нико се томе није чудило нити је трепнуо оком. Огуглао свет на чуда па нико није распитувао откуд томе и томе петоспратница и луксузан ауто. Дискретан свет па само гледа своја посла.

Али сада влада други дух. Дошли дивљи па хоће да отерају питоме. Ударили људи на ове штедише па хоће да знају откуд им палате и виле. Распитују се за порекло и траже податке од пре двадесет година. А ми смо сви заборавни. Не сећамо се шта је било јуче па ће да се сетимо откуд нам иеки плаћ или кућа. Нашло се, брате, зарадило се, чак човек има тапију.

Да нису државне паре, мито или провизија? Јок, брате, ни помена! Очевина и уштеда, било да у манастиру било 400 калуђера.

На гробу св. Саве крунисао се 1377 краљ Босне и Србије Твртко I босански бан. То је један од врло важних догађаја у нашој историји; јер је Котроманић био један од најзнаменитијих владара Босне. Степан Вучић, господар Хума себе је назвао: херцогом од св. Саве.

Братство манастира одржавало је тесне везе са руским царским двором. Године 1747 цариградски руски посланик јавља да је Милешево порушено и пусто и да је братство прешло у манастир Пиву. Манастир је више пута љен. Народ га је с великим жртвама поправљао. Последња оправка извршена је 1935 г. кад је прослављена 700-годишњица његовог постанка.

Љ. Ивезић

Мучили се људи и тежкли, одвајали залагај од уста и штедели сваку пару и то не зато што су среброљупци или, недај боже, корупционши, већ само зато да украсе Београд неком новом палатом. Свима је на срцу лежала лепота нашег главног града, па су се људи просто утркивали ко ће што више да допринесе подизању и улепшавању Београда. Било је и таквих родољуба који су измислили чаробне „шпаркасе“ у којима се за три месеца сакупи троспратница а један вештак је за цигло два месеца уштедео три палате у центру вароши и сви су му се дивили и честитали па је врло мало фалило да га претседник општине и јавно похвали због овог патриотског геста. Али онда је то било могуће, јер нико није био индискретан. Важно је да се зидају палате и варош украшава а олакле паре — то није много важно.

Нико није ни помишљао да се распитује ко је на чему зарадио и како је зарадио. Стадо се на оправдано гледиште: Ко нешто има, он је цењен и уважен грађанин, а ко је сиромах — то мора да је нека пропалица. Зато је сиромах човек свуда налазио затворена врата, а пуна кеса је имала свуда приступа.

Али сада влада други дух. Дошли дивљи па хоће да отерају питоме. Ударили људи на ове штедише па хоће да знају откуд им палате и виле. Распитују се за порекло и траже податке од пре двадесет година. А ми смо сви заборавни. Не сећамо се шта је било јуче па ће да се сетимо откуд нам иеки плаћ или кућа. Нашло се, брате, зарадило се, чак човек има тапију.

Да нису државне паре, мито или провизија? Јок, брате, ни помена! Очевина и уштеда, било

благостање па свако могао да заради и уштеди. А ко је остао шворц, сам је крив. Тако одговарају у хору све ове штедише које нови закон хоће да очени. И љуте се. Па имају, брате, и право. Зар се они мучили и запатили што је то био народни нокат па сад свако да се баца блатом на њих уместо да им се изрази народна захвалност што су украсили престоницу. Да није било њих зар би било толико палата у некадашњој балканској касабии. Па и што би било то не би било српско и национално већ би било у рукама странаца. Они су спасили националну част и омогућили да и Срби виде неку вајду од југовине. Зар су они криви што сви Срби нису умели да се снају и да разумеју дух времена. Да нису узели они, да они нису били вредни и умешни, појавили би се јевреји и разни „Југословени“ и те би паре отишле у туђину, а овако су остале у земљи. И за све те заслуге да доживе овакво разочарење и увреду. Зар им још то треба да доказују одакле им имање! Тодлико радили за народ, за добро отаџбине, па ако је и њима пала нема мрвица сада још да иду пред суд.

Али људи који су умели да зараде и уштеде, умеће и да браће своју тековину. Зар толике везе и пријатељство па да дозволе да се неко меша у њихове приватне ствари. Полетеће ови родољуби на све могуће капницике и они вешти ће ваљда успети да одбране своје петоспратнице које су стекли мучним и напорним радом за народ.

А ваља, ако ћемо поштено, многи су се заиста много намучили. Променили су по пет-шест странака, заступали јеврејске фирме против државе, уништавали акта по разним аферама и све то само зато да би улепшали Београд са неком новом палатом и сада тај исти Београда хоће да им се тако одужи. Да им одузме не само лични комфор, већ и углед. Зар то није незахвалност?

Ови родољупци су се мучили и за време рата. Седели на две и три столице, хватали везе на све стране и чували се од сваког ризика само да би сачували своје драгоцене личности, па сада ово да им се деси. Како би, недај боже, изгледала наша будућа држава без њих и њихове памети, без њиховог искуства.

Зато не дајте, браћо, да се испитује порекло богатства, јер то је увреда за толике префаоце и родољупце који су годинама радили ортачки са државом, жртвовали се и мучили за тричаву палатицу или пола милиона динара, а сада да им то преседне. Ако има правде на свету нико их неће ни испитивати ни преслушавати. Јер људи се мучили и тежали па није чудо што су, бринући за народно добро, заборавили откуд им имање и на чему су зарадили. Заборавили — па квит! И не треба им досађивати. Јер заслужни људи и родољупци тако су ретки да их морамо неговати као неко ретко цвеће у саксији. Оно, до душе, пре двадесетпет-шест година није било тако, али то је било у малој и протачкој, сељачкој Шумадији. Поменуло се, не повратило се!

Чича из Маглича

Р. Ф.

Кад су и чиме поочињали?

Јаша Игњатовић: у 13 години песмом посвећеном Сими Милутиновићу-Сарајлију „Иакова Игњатовича Трнајстолетног Србчета Стихови“;

Јован Суботић: у 20. збирком „Лира Јоанна Суботића“;

Јован Илић: у 20. песмом „Једином“;

Љубомир Ненадовић: у 17. песмом „Пролеће“;

Ђорђе Рајковић: у 19. лирским песмама;

Јован Драгашевић-Браничевац: у 48. песмом „Молитва“;

Каћански: у 18. родољубивим спевом „Ноћница“;

Змај: у 16. песмом „Пролетно јутро“;

Мита Поповић: у 21. песмом „Ој!“;

Милан Кујуновић-Абердар: у 19. новелом „Ноћ на Дорћолу“;

Владимир Васић: у 21. родољубивим песмама „Нек види душман!“;

Милорад Шапчанин: у 21. новелом „Рањеник“;

Богобој Атанацковић: у 19. збирком новела „Дарак Србкињи“;

Лаза К. Лазаревић: у 28. причом „Први пут с оцем на јутрењу“;

Илија Вукићевић: у 21. причом „Комшије“;

Драгутин Илић: у 18. родољубивом песмом „Гледао сам...“;

Сима Милутиновић-Сарајлија: у 27. збирком песама „Тројесестарство“;

Радоје Домановић: у 20. кратким, сентименталним причама;

Коста Трифковић: у 17. лирским песмама;

Јован Стерија Поповић: у 19. родољубивом песмом „Сузе“;

Ђура Даничић: у 22. расправом „Рат за српски језик и правоспис“;

Јован Бошковић: у 20. расправом „Треба ли књижевници да уче свој језик“;

Бранко Радичевић: у 19. песмом „Девојка на студенцу“;

Његош: у 17. песмом „Бој Руса с Турцима 1828 године“;

Матија Бан: у 21. збирком „Различне пјесме“;

Јован Сундечић: у 23. моралним спевом „Ананија и Сапфира“;

Ђура Јакшић: у 24. песмама које је потписивао са „Ђура Јакшић, молер“;

Симо Магавуљ: у 21. лирском песмом „Ноћ у очи Ивање“;

Вук Караџић: у 27. збирком „Мала прстонародна славеносербска пјеснарница“;

Јоаким Вујић: у 33. „Руководство к францустјелј граматиче“;

Милован Видаковић: у 30. романом „Усамљени јуноша“;

Ђорђе Магарашевић: у 29. преводом с немачког „Нове историјске памјатидостојности живота Наполеона Бонапарте“;

Степан Мигров Љубиша: у 33. перовидма сатире из Ариоста;

Владимир М. Јовановић: у 20. шљивим песмама у „Стармалом“;

Милан Јовановић-Морски: у 30. драмом „Краљева сеја“;

Александар Шантић: у 19. песмом „Пролеће“.

МАЛИ ОГЛАСИ

СВАКА РЕЧ ДИН. 8.—
ДРЖАВНА ТАКСА
ДИН. 5.—

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из престојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубила сам. Оглашавам за неважећу. Спасенија Драгићевић. 75 1—3

КУПУЈЕМ један саугас мотор од 20 коњ. снага. Понуде слаш на адресу Предраг Којић, Брусник (пошта Салаш). 74 2—2

ЛИЧНУ КАРТУ издату ми од престојништва градске полиције у Ужицу бр. 79/44 год., изгубио сам. Оглашавам исту неважећом. Богдановић Миљко келнер, Ужице. 86 1—1

ИЗГУБИЛА САМ личну карту добивену из престојништва градске полиције у Крагујевцу, оглашавам за неважећу. Даринка Грумбах. 63 3—3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из престојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам. Оглашавам за неважећу. Мирослав Ђорђевић. 75 2—3

ОГЛАШАВАМ за неважећу моју личну карту, издату од престојништва градске полиције у Крагујевцу. Косара Спасојевић. 74 2—3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из престојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубила сам, оглашавам је за неважећу. Ангелина Максимовић. 74 2—3

ЛИЧНУ КАРТУ бр. 154 добивену из среза Гужанског, општине Драгобраће, изгубио сам. Оглашавам је за неважећу. Реља Милојевић. 74 2—3

ДУВАНСКУ КЊИЖИЦУ добивену из престојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам. Оглашавам је за неважећу. Стеван Шега. 75 2—3

ДУВАНСКУ КЊИЖИЦУ бр. 4759 добивену из престојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам. Оглашавам је за неважећу. Милосав Милојевић. 75 2—3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из престојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубила сам. Оглашавам за неважећу. Спасенија Драгићевић. 86 1—3

ЛИЧНУ КАРТУ издату од престојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам. Оглашавам за неважећу. Милadin Обрадовић. 86 1—3

Ако сте жељни лепог провода и разоноде, онда посетите елитни ресторан

„КРАЉ АЛЕКСАНДАР“

Александрова 100.
Тел. 43-414

У коме гостује чувени капелник

Ђока „ЈАРЕ“

са својим оркестром уз сурделовање најбољих певачица

ЂАНА, ЦАНЕ И ЉУБИЦЕ

87 1—3

ВЕЛЕТРГОВИНА ВИНОМ И РАКИЈОМ

**„ХАЈДУК
ВЕЉКОВА КУЛА“**

Јездимира С. Шарића

Производња ликера, коњака и рума.

Београд — Кр. Марије 89
Тел. 22-912.

88 1—1

Саопштење: ПРОДАВЦИМА ЗЛАТНОГ НАКИТА

ЗАПАМТИТЕ! да фирма ВРАЧАР купује и од ДАНАС стварно највише плаћа златан накит стари и нови, старо злато, златне зубе, дијаманте, брилијанте, сребро, бакарни, сребрни и златан новац. — Купујемо и од препродаваца.

„ВРАЧАР“, Београд, Палилулска б. Тел. 28-706

(Продужетак Душанове улице)

Доносиоцу овога огласа уз исплату продате нам робе дајемо — 200.— дин. више. 61 1-1

ВУНУ

од старих вунених отпадака (ћилима, трикотаже, сукна и слично) прерађујемо приватним муштеријама сваки дан од 7 до 16 сати.

Муштеријама из унутрашњости радимо хитно

„ХУМ“ Банић и Угреновић, Београд, Цара Николе (р. 1, (СЛАВИЈА) Тел. 24-27. 61 2-3

КУПУЈЕМ:

Старе књиге и целокупне библиотеке на српском језику

„Српска књижара“

БЕОГРАД

Тел. 26 709 Кр. Александра 13

ТРАЖИТЕ СКУДА ПОЗНАТЕ

ЗАШТ. ЗНАК

боје за гканине
у кесицама

Једноставно и успешно бојадисање

Готова боја спремна одмах за употребу.

БОЈЕ за ТКАНИНЕ

ПРОИЗВОДИ:

ВИЛХЕЛМ БРАУНС

БЕОГРАД

Ресавска 24 — Тел. 29-927

Државна Хипотекарна Банка Филијала у Пожаревцу

изложити јавној продаји на дан 9 марта 1944 год., имање у Пожаревцу у ул. Јовановој бр. 6 са почетном лицитационом ценом од Динара 600.000.—

Продаја ће се обавити од 10—12 час. у згради банчиног филијала у Пожаревцу, где се могу добити сва даља обавештења.

Вајер-ов крст
ПРОТИВ БОЛОВА

Историја човека је историја бола. Неизмерне су патње људи изазване болестима, епидемијама и равама. Данас је међутим човек победио бол! Модерној немачкој науци пошло је за руком да болу успешно ставе на пут. Њена средства пису предвиђена само за мале свакдашње болове. Ово знају најбоље они, који се у сву наркозу подвргавају тежким операцијама које протичу без бола. Лекови који предвече и утиру пут на подручју сузбијања бола носе **„Вајер“**-ов крст.

ОГЛАС РЕГ. О. БР. 19614 ОД 14. XII 1943

СВИХ ДАНА ИЗАШЛО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

Револуција светске владавине	— — — — —	Дин. 80.—
Ко управља Америком	— — — — —	„ 40.—
Кафански стратези	— — — — —	„ 50.—
Јевреји као лордови	— — — — —	„ 40.—
Црвена Рут	— — — — —	„ 30.—
Наташа, Наташа, одговорите	— — — — —	„ 30.—
Маска из „Тамбурена“	— — — — —	„ 30.—
Америка без стида	— — — — —	„ 80.—

ПРОСВЕТНА ЗАЈЕДНИЦА А. Д.

Косовска 39/III. Телефон бр. 25-681.

95 1—1

Државна Хипотекарна Банка

изложити јавној продаји са почетном лицитационом ценом следећа имања:

14 МАРТА 1944 ГОД.

1) Плац са зградама Солунска бр. 34	Дин. 850.000.—
2) Плац Солунска 30	Дин. 1.000.000.—
3) Плац Цара Уроша 69	Дин. 360.000.—
4) Плац Деспота Ђурђа 10	Дин. 400.000.—
5) Плац Принца Евгенија 20а	Дин. 500.000.—

17 МАРТА 1944 ГОД.

1) Плац Вишњичка 13, парц. бр. 156	Дин. 250.000.—
2) Плац са зградом Вишњичка 13, парц. 155/1	Дин. 1.100.000.—
3) Плац са зградама Сибињанина Јанка 3	Дин. 1.300.000.—
4) Плац са зградама Косте Таушановића 6	Дин. 4.000.000.—

Продаја ће се обавити од 10—12 час. у банчиној згради Скадарска бр. 33/II, где се могу добити сва даља обавештења.

97 1—2

Државна Хипотекарна Банка

изложити јавној продаји са почетном лицитационом ценом следећа имања:

7 МАРТА 1944 ГОД.

1) Плац Нова улица (парц. бр. 616/92)	Дин. 700.000.—
2) Плац Митр. Петра (парц. бр. 616/32)	Дин. 700.000.—
3) Плац Принца Павла 28	Дин. 250.000.—
4) Плац Принца Павла 30	Дин. 250.000.—
5) Плац Ластовска 27	Дин. 250.000.—

10 МАРТА 1944 ГОД.

1) Плац са зградом Солунска 10	Дин. 700.000.—
2) Плац са зградом Ђуре Даничића 8	Дин. 2.500.000.—
3) Плац са зградом Станоја Станојевића 1	Дин. 2.800.000.—
4) Плац Далматинска 28а	Дин. 1.200.000.—
5) Плац Цвијићева угао Стевана Мусића	Дин. 1.400.000.—

Продаја ће се одржати у банчиној згради Скадарска бр. 33/II од 10—12 час., где се могу добити сва даља обавештења.

96 1—1